

ΓΡΑΦΕΙΟΝ
 ΘΕΟΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ 59
 "Εκαστον φύλλον τιμάται
 λεπτών 20.
 ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
 ΙΩΑΝΝΗΣ Μ. ΔΑΜΒΕΡΓΗΣ

ΕΒΔΟΜΑΣ

ΣΥΝΑΡΟΜΗ
 ΕΤΗΣΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΛΗΡΗΤΕΑ
 "Εν Ελλάδι Δρ. 10
 "Εν τῇ Ἀλλοδαπῇ . . . Φρ. χρ. 12
 ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ
 ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- Σαμουήλ Γ. Χάου, Φιλελληνική Πανακοθήκη, ὑπὸ Δ. Γ. Κ.
- Στέλλα, διήγημα ὑπὸ Δ. Π.
- Τὰ Δάνεια καὶ ἡ Δημοσία πίστις ἐν τῇ Ἑλληνικῇ ἀρχαιότητι. Μεταφράσεις ***
- Ἡ Χάρι τοῦ Βασιλεῦς, ἀποσταθεῖσα: σελίδες.
- Ποίημα Δ. Γ. Κόκκου.
- Τὸ Ἰνδικὸν Μυθιστόρημα "Ἡ Βασαβαδάττα τοῦ Σουμπάντρου" ὑπὸ G. Stréhlý. Μετρ. Α. Κ.
- Αἱ δοκιμασίαι τῆς Ραϊσῆς, μυθιστορία Henry Greville, ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ (συνέχεια).
- Εἰδήσεις τῆς Ἑβδομάδος. Ἐγγύρια — Ἐξωτερικὰ — Φιλολογία — Ἀρχαιολογία — Καλλιτεχνία.
- Ἰδιαιτέρα γράμματα.
- Νέα Βιβλία.

ΦΙΛΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ

ΣΑΜΟΥΗΛ Γ. ΧΑΟΥ

I.

Ὁ περιόδοξος οὗτος γόνος τῆς Μασσαχουσέτης, ὁ ἀτρόμητος στρατιώτης καὶ ἐπιδέξιος ἰατρός, ἀφιέρωσε τὰ πρῶτα αὐτοῦ ἔτη πρὸς τὸν ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας ἀγῶνα τῆς Ἑλλάδος. Κατὰ τὸ 1829, ὅτε ἐπανῆλθεν εἰς Ἀμερικὴν, διωρίσθη ἀμέσως διευθυντῆς τοῦ ἀρτιστυάτου ἐκπαιδευτηρίου τῶν τυφλῶν, ὅπερ διωργάνωσε καὶ διήνυθε μετὰ ζήλου καὶ σπανίας ἀφοσιώσεως μέχρι τοῦ θανάτου του (1775). Περί μὲν τῶν ὑπηρεσιῶν αὐτοῦ πρὸς τὴν Ἑλλάδα κατωτέρω θὰ πραγματευθῶμεν ἐν ἐκτάσει, νῦν δὲ εἰπωμέν τινα περὶ τῶν ὀφειλῶν ἃς παρέσχε πρὸς τὴν ἀνθρωπότητα ἐν γένει.

Τὸ *Asylum of the Blind*, ὅπερ ἐκλήθη Περικίνειον πρὸς τιμὴν τοῦ ἰδρυτοῦ αὐτοῦ κ. Περικίνε, κείται ἐν τῇ Μεσημβρινῇ Βοστώνῃ εἶνε δὲ μεγαλοπρεπέστατον. Μετὰ τὴν διοργάνωσιν αὐτοῦ, τὸ πρῶτιστον μέλημα τοῦ Δρος Χάου ὑπῆρξε τὸ νὰ καταρτίσῃ βιβλιοθήκην ὑπὲρ ἐκείνων, ὧν ἡ ζωὴ ἦν, οὕτως εἰπεῖν, μακρὰ νύξ καὶ πρὸς οὓς ἐν βιβλίον ἠδύνατο νὰ παρὰσχη τέρψιν καὶ εὐχαρίστησιν. Ὅθεν ἐν διαστήματι ὀλίγων ἐτῶν ἐξέδωκε πλείονα τῶν ἐξήκοντα βιβλίων, ἐξ ὧν ἄλλα μὲν ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἀκαμάτου Χάου συνετάχθησαν πρὸς χρῆσιν τῶν τυφλῶν. Ἄλλα δὲ ἐξετυπώθησαν ἰδίαις αὐτοῦ φροντίσιν, ὡς ἡ Παγκόσμιος Ἱστορία τοῦ Λάφνερ, ὁ Βίος τοῦ Μεγάλου Ἰωάννου, οἱ Λογαριθμικοὶ Πίνακες, Ἀστρονομικὸν Λεξικόν, Φιλοσοφία τῆς Φυσικῆς Ἱστορίας, Ἐγκυκλοπαιδεία, ἡ Ἁγία Γραφή καὶ τὸ Σύνταγμα τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν. τὰ δύο μάλιστα τελευταῖα εἰσι λαμπρῶς ἐκτετυπωμένα, διότι ἀμφοτέρωτα ταῦτα θεωροῦνται ἐν Ἀμερικῇ τὰ πρῶτιστα, ἀτινα

οἱ παῖδες ὀφείλουσι νὰ ἀναγινώσκωσι: τὸ μὲν ὡς διδάσκον τὰ πρὸς τὸν Θεόν, τὸ δὲ τὰ πρὸς τὴν Πατρίδα καθήκοντα. Πρὸς δὲ τούτοις ἔσχομεν τὴν εὐχαρίστησιν νὰ ἴδωμεν ἐκτετυπωμένον καὶ τὸν « Ἀπολωλότα Παράδεισον », ὅστις κυρίως ἐξεδόθη διὰ συνεισφορῶν συλλεχθεισῶν ἐν Κεντάκῃ. — τῇ γεννητεῖρα αὐτοῦ γῆ, — ὑπὸ τοῦ κ. I. M. Χῆδν, νέου τυφλοῦ, συλλαβόντος τὸν εὐγενῆ πόθον νὰ ἐπιδαψιλεύσῃ τοῖς ἐν τῇ σκότει καταδικασμένοις τὸ μέγα ἐκεῖνο δῶρον. Ἀλλὰ τοῦ ποσοῦ μὴ ἐξαρκούντος πρὸς μεγάλην ἐκδοσιν, ὁ Δρ. Χάου, διὰ τῆς μεγαλοδωρίας καὶ ἄλλων φίλων, ἐτύπωσε οὐ μόνον τὸν « Ἀπολωλότα » καὶ τὸν « Ἀνακτηθέντα Παράδεισον », ἀλλὰ καὶ ἄλλα τινὰ ποιήματα τοῦ μεγάλου Ἀγγλοῦ ποιητοῦ.

Ἐπάρχει τι λίαν ἀξιοπεριέργων ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ. Πρὸ 200 ἐτῶν ὁ τυφλὸς αὐδὸς μόλις ἠδυνήθη νὰ εὕρῃ ἐκδοτὴν πρὸς δημοσίευσιν τοῦ ἀθανάτου αὐτοῦ ἔπους, καὶ τοῦτο, διότι ὀλίγιστοι ἐν τῇ ἀγγλικῇ πρωτεύουσῃ ἐφρόντιζον νὰ ἀναγνώσωσιν αὐτό. νῦν δὲ ἀπέκτησε τοιαύτην φήμην, ὥστε νεαρὸς τυφλὸς πάλιν νὰ περιφέρηται εἰς μέγα κράτος, ὅπερ ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ Μιλτωνος ἦν φοικαλέα ἔρημος, αἰτῶν ἐκ τῶν κατοίκων αὐτοῦ οὐχὶ ἔλεημοσύνην ὡς οἱ τυφλοὶ συνήθως πράττουσιν, ἀλλ' ἵνα αὐτὸς καὶ οἱ ἐταῖροί αὐτοῦ, ἀποκτήσωσι τὸ τοῦ ἀγγλοῦ ποιητοῦ ἔπος καὶ θελχθῶσιν ἐκ τῆς ἀναγνώσεως αὐτοῦ.

Ἐξ ὅσων ἐπληροφόρηθην παρα τοῦ διευθυντοῦ Χάου οἱ τυφλοὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐπιδίδουσι καὶ προκόπτουσι εἰς τὴν μουσικὴν καὶ τὰ μαθηματικά. Ἐπάρχουσι δὲ ἀρκετοὶ διδάσκαλοι τῆς μουσικῆς καὶ τοῦ κλειδοκυμβάλου, ὄργανοπαίχται καὶ χορδίσται κλειδοκυμβάλων κ.τ.λ. Πρὸς τούτοις ἐν Ἀμερικῇ καὶ ἐν Εὐρώπῃ ὑπάρχουσι τυφλοὶ διδάσκοντες μετὰ μεγίστης ἐπιτυχίας ἐν τε ταῖς σχολαῖς τῶν τυφλῶν καὶ ἐκτὸς αὐτῶν. Τὸ λαμπρότερον ὅμως παράδειγμα, ὅπερ ἀναφέρεται, εἶνε τὸ τοῦ κ. Σάουνδερσον, περιφημοῦ ἀλγεβριστοῦ, διαδεχθέντος τὸν Οὐδέσωνα ἐν τῇ ἑδρᾷ τῶν μαθηματικῶν ἐν τῇ Πανεπιστημίῳ τῆς Κανταβριγίας, ἑδραν ἣν πρότερον κατεῖχεν ὁ σὺρ Ἰσαὰκ Νεύτων. Τὸ παράδειγμα τοῦ κ. Σάουνδερσον, ὅστις νῆπιον ὦν ἀπέλεσε τὴν ὄρασίν του ἐκ τῆς εὐλογίας, δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ὡς παράδειγμα εἰς πάντα τυφλὸν ἐπιθυμούντα νὰ ἀναδειχθῇ ἐν ἰσότητι ἐπιστημονικῷ κλάδῳ.

Ὁ κ. Σάουνδερσον, ἐγένετο ἀριστος φιλόλογος καὶ μέγας μαθηματικὸς, ἦν φίλος τοῦ Νεύτωνος, μετ' οὗ εἶχεν ἀλληλογραφίαν, ἔγραψε δὲ σπουδαιοτάτας πραγματείας περὶ Ἀλγέβρας καὶ ρευστῶν ὅ,τι δὲ φαίνεται ἀπίστευτον εἶνε, τὸ ὅτι ἠδύνατο νὰ ἐφελέκη τὸ ἐνδιαφέρον καὶ νὰ διδάξῃ εἰς πολυαριθμούς φοιτητὰς ἐν τῇ μεγάλῃ Πα-

νεπιστημίῳ τῆς Κανταβριγίας τοὺς νόμους τοῦ φωτός, τὴν θεωρίαν τῶν χρωμάτων καὶ ἄλλα μετὰ τῶν μαθηματικῶν σχετιζόμενα. Ἐπάλαισεν ἐρρωμένως κατὰ μεγίστων δυσκολιῶν, ἃς διὰ τῆς ἐπιμονῆς καὶ ὑπομονῆς κατενίκησεν. Ὑπῆρξεν ἐξοχος καὶ ὀφέλιμος διαρκούσης τῆς ζωῆς του καὶ μετὰ θάνατον ἐτι' διότι ἀκόμη καὶ νῦν, πᾶς τυφλὸς ἐπιθυμῶν μὲν ὅπως ἀναδειχθῇ ἀποθαρρυνόμενος ὅμως ἕνεκα τῶν μεγίστων δυσκολιῶν, ἀρκεῖ ν' ἀναμνησθῇ τῆς δόξης τοῦ Σάουνδερσον, ἵνα ἀρυσθῇ νέον θάρρος καὶ ἰσχύν.

Ἐπάρχουσι ἐν τούτοις πολλοὶ νέοι, οἵτινες καὶ μετὰ τὴν ἀποφοίτησιν αὐτῶν δὲν ἔχουσι τὴν ικανότητα νὰ διδάξωσι μουσικὴν ἢ μετέλθωσι τὸ διδασκαλικὸν ἐπάγγελμα ὅπως πορίζονται τὰ τοῦ βίου ἐπάναγκες λοιπὸν ἦτο νὰ ἐκμάθωσι τέχνην τινὰ. Ἐνεκα τούτου ὁ Δρ. Χάου ἰδρυσεν ἐργατικὸν τμήμα, ἐν ᾧ διδάσκονται νὰ κατασκευάζωσι στρωμνάς διὰ κλίνας, ψάθους διὰ καθήκλας, σάρωθρα, προσκεφάλαια διὰ τὰς Ἐκκλησίας, νὰ ἐπισκευάζωσι μουσικὰ ὄργανα, νὰ ἐπιδιορθῶσι τὰ ἔπιπλα κ.τ.λ.

Καθ' ἣν ἐποχὴν ἐπισκέφθημεν τὸ ἐργατικὸν τμήμα, ὑπῆρχον 25 τεχνίται, ὧν ἕκαστος ἐλάμβανεν ἐτήσιον μισθὸν 600 φράγκων. Καίτοι ἡ ἐκμάθησις τέχνης τινὸς εἶνε λίαν ἀναγκαῖα καὶ εἰς τὰ κοράσια ὡς καὶ εἰς τοὺς παῖδας, οὐχ ἦτον ἡ ἐφορεία φρονούσα, ὅτι ἡ τέχνη ἠδύνατο νὰ ἐκθῆσθαι τὰ πρῶτα εἰς πολλοὺς πειρασμούς. καὶ προτιμῶσα τὴν ὕλικὴν αὐτῶν ζημίαν μᾶλλον τῆς ἠθικῆς, ὀρθῶς ἀπεφάσιεν ἵνα τὰ κοράσια διδάσκωνται μόνον τὴν ραπτικὴν, τὸ πλέκειν περικνημίδας, τὸ κατασκευάζειν διάφορα χειροτεχνήματα, καὶ ἄλλα ἀπλᾶ εἶδη ἐργοχειρῶν, ἀτινα δύναται νὰ ἀναπτύξωσιν ἐτι μᾶλλον τὰ μηχανικὰ αὐτῶν προτερήματα καὶ νὰ ἀποκαταστήσωσι τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐτι δεξιτέρας καὶ ταχυτέρας. Πρὸς τούτοις διδάσκονται νὰ πλύνωσι καὶ νὰ σιδηρῶσι, νὰ καθαρίζωσι τὰ πατώματα, νὰ προετοιμάζωσι τὴν τράπεζαν, νὰ πλύνωσι τὰς παροφίδας καὶ νὰ θέτωσιν αὐτὰς εἰς τὴν θέσιν των, νὰ στρώνωσι τὰς κλίνας, νὰ καθαρίζωσι τὰ δωμάτια καὶ νὰ ἀνάπτωσι πῦρ. ἐν ἐνὶ λόγῳ διδάσκονται νὰ ἐκπληρῶσιν ἀπάσας τὰς οἰκιακὰς ἐργασίας μετὰ τσοαύτης ἐπιδεξιότητος καὶ ἀκριβείας, ὥστε ἀμα ἐξέλθωσι τοῦ καταστήματος, ἀμέσως εὐρίσκουσι κατάλληλον θέσιν ἐν ταῖς οἰκογενεαῖς τῶν συγγενῶν αὐτῶν καὶ ἀλλαγῷ.

Ὁ Δρ. Χάου ἐν τῇ λογοδοσίᾳ αὐτοῦ πρὸς τὴν ἐφορείαν κατὰ τὸ 1859 λέγει:

«Ὅταν ἀναλομισθῶμεν τὴν εὐπειθειαν, φιλοπονίαν, εὐμάθειαν καὶ τὰ ἄλλα εὐγενῆ προτερήματα τὰ καθωραίζοντα σχεδὸν ἀπαντας τοὺς τυφλοὺς τοῦ ἡμετέρου ἐκπαιδευτηρίου, τὴν συμπάθειαν, ἣν αἰσθάνονται

ἐν ταῖς δυστυχίαις τῶν ἄλλων, τὴν φαιδρότητα, τὴν χαρὰν καὶ τὸ θάρρος, ἅτινα ἐπιδεικνύουσιν ἐν τῷ βίῳ αὐτῶν. ὑποφέροντες μετὰ θρησκευτικῆς αὐταπαρνήσεως τὸ μέγα των δυστύχημα, ὀφείλομεν νὰ ἐκφράσωμεν δημοσίᾳ τὴν χαρὰν ἡμῶν, διότι ταῦτα εἶνε ἀπόδειξις τρανυτάτης τοῦ ὑψηλοῦ χαρακτήρος τῆς ἡμετέρας φύσεως, ἥτις, καίπερ ἠρωτηριασμένη, παρέχει ἄνθη καὶ καρπούς πρὸς δόξαν τοῦ Δημιουργοῦ αὐτῆς.

Δὲν πρέπει ὅμως νὰ λησμονήσωμεν, ὅτι πᾶ ὕψιστα καὶ λαμπρότατα παραδείγματα διὰ τοὺς ἡμετέρους μαθητὰς εἰσὶ ἐν τυφλοῖς ἐκείνοι, οἵτινες, καίπερ μὴ φοιτήσαντες ἐν τοῖς ἐκπαιδευτηρίοις, οὐχ ἴσον εἰδείξαν τιμωτήτα, ἐνεργητικότητα, ἐπιμέλειαν καὶ ἐπιτυχίαν ἐν τοῖς ἔργοις των, καὶ διεκρίθησαν ἕνεκα τῶν χριστιανικῶν αὐτῶν ἀρετῶν. εἰς τε τὰς κοινωνικὰς καὶ τὰς οἰκιακὰς σχέσεις. Ἄλλ' ἵνα ἐν τῷ μέλλοντι τὰ τοιαῦτα παραδείγματα πολλαπλασιασθῶσιν ἐτι μάλλον, καθήκον ἡμῶν ἐπιβλέπεται νὰ διοργανώσωμεν καὶ κανονίσωμεν τὰ ἡμέτερα ἐκπαιδευτήρια οὕτως ὥστε οἱ φοιτῶντες, οὐ μόνον νὰ διδάσκωνται γράμματα, ἀλλὰ καὶ τὴν ὑψηλὴν καὶ ἔξοχον ἠθικὴν τοῦ Εὐαγγελίου, ἥτις μόνη δύναται νὰ ἐμπνεύσῃ αὐτοῖς θάρρος ὅπως πολεμήσωσι γενναίως κατὰ τῶν πειρασμῶν τοῦ κόσμου τούτου.»

Ὁ ἰσωτερικὸς κανονισμὸς τοῦ λαμπροῦ τούτου καθιδρύματος ἀποτελεῖται ἐξ ἑννέα ἄρθρων. Ἡ δὲ ἐφορεία ἐξ ἐνὸς Προέδρου, Ταμίου, Γραμματέως καὶ δώδεκα ἐφόρων, ὧν τέσσαρες ἐκλέγονται ὑπὸ τοῦ Διοικητοῦ τῆς Μασσαχουσέτης ἢ δὲ κυβερνήσεως παρέχει ἐτησίως τῷ ἐκπαιδευτηρίῳ 70 χιλιάδας φράγκων.

Ὅσοι τῶν τυφλῶν ἔχουσι τὰ μέσα, πληροῦνται ἐτησίως 1,000 φράγκα, οἱ δὲ πτωχοὶ εἰσέρχονται δωρεὰν τῇ συστάσει τοῦ Διοικητοῦ τῆς Μασσαχουσέτης.

Τοιοῦτον ἐν ὀλίγοις τὸ Ἄστυ τῶν Τυφλῶν, ὅπερ ὁ φιλόφρων Χάου διὰ τῶν ἀσκήσεων αὐτοῦ ἐνεργειῶν κατέστησε τὸ πρότυπον, ἐξ οὗ εἰκόσι ἄλλα ἀνεβλάστησαν ἀνά τὰς Ἠνωμένας Πολιτείας.

II

Νῦν δὲ εἰπόμεν ὀλίγα καὶ περὶ τοῦ ἐν Μασσαχουσέτῃ Ἐκπαιδευτηρίου τῶν ἠλιθίων καὶ τῶν ἀδύνατον τοῦν ἐργάτων γῶν, οὗτινος πρόεδρος καὶ γενικός ἐπιθεωρητής ἐτύχχανεν ἐπὶ πολλὰ ἔτη ὁ Δρ. Χάου. Περὶ αὐτοῦ ἡ Ἐφορεία ἐν τῇ λογοδοσίᾳ τῆς κατὰ τὸ 1859 ἔλεξε τάδε :

«Ὁ Δρ. Χάου λαβὼν πρὸ ὀφθαλμῶν τὰ λίαν περιορισμένα μέσα τοῦ ἀριστοτάτου τούτου ἐκπαιδευτηρίου, ἐπὶ ἑνδεκα ὅλα ἔτη προσήνεγκεν οὐ μόνον δωρεὰν τὰς ὑπηρεσίας αὐτοῦ ὡς γενικός ἐπιθεωρητής, ἀλλὰ καὶ λίαν δραστηρίως καὶ ἀποτελεσματικῶς ἐργάσθη πρὸς μὀρφωσιν τῶν παιδῶν.»

Τῷ 1859 ἐφοίτων ἐν τῷ ἐκπαιδευτηρίῳ ἑπτὰ καὶ ἐξήκοντα παῖδες ἀμφοτέρων τῶν φύλων, ἅπαντες σχεδὸν ἐκ πτωχῶν ἀλλὰ τιμῶν γεννητόρων. Τὸ ἐκπαιδευτήριον ἐλειτούργει ἤδη ἀπὸ ἑνδεκα ἑτῶν λίαν κανονικῶς, ὁ δὲ προορισμὸς αὐτοῦ ἐν μέρει ἐστέφθη δι' ἐπιτυχίας. Τὸ οἰκὸμικ εἶνε με-

γαλοπρεπές, εὐρὺ, εὐξέρον καὶ κείται ἐν μέσῳ ὠραιότατου κήπου. Τὸ ὄλον τῶν μαθητῶν διηρεῖτο εἰς ἑξ ἑτάσεις, καὶ αἱ μὲν πρῶται τέσσαρες ἀπετελοῦντο ἐκ τῶν παιδῶν, αἱ δὲ ἄλλαι δύο ἐκ τῶν κορασίων. Τὸ σχέδιον τοῦτο ἐφήρμοσεν ὁ Δρ. Χάου διὰ δύο λόγους· πρῶτον μὲν διότι οὐδεμία ὠφέλεια προκύπτει ἐκ τῶν πολυπληθῶν τάξεων, καὶ δεύτερον ἵνα ὁ διδάσκαλος δύναται καθ' ἑκάστην ἡμέραν νὰ ἐξετάζῃ πάντας τοὺς μαθητὰς.

Ὁ πρῶτιστος ὁμῶς σκοπὸς τοῦ ἐκπαιδευτηρίου, ἦν ἡ ἀνάπτυξις καὶ ἀσκίσις τοῦ σώματος· διότι μὲν λίαν ὀρθῶς ἐφρόνει ἡ ἐφορεία, μόνον διὰ τοῦ μέσου τούτου ἠδύνατο κατὰ τινα βαθμὸν νὰ ἀναπτυχθῶσι καὶ τὰ διανοητικὰ προσόντα τῶν ἠλιθίων. Ὅθεν ἡ γυμναστικὴ κατεῖχε τὴν πρῶτην θέσιν ἐν τῷ προγράμματι τῆς σχολῆς.

Οἱ μαθηταὶ ἐγυμνάζοντο καθεκαστὴν ἐν τῷ λίαν ἐκτεταμένῳ καὶ ἐντελεστάτῳ γυμναστηρίῳ ἐπὶ τινὰς ὥρας, καὶ πολλοὶ τούτων ἐκτίσαντο ῥώμην καὶ εὐκινισίαν. Οἱ δυνάμενοι δὲ εἰσέρχοντο καὶ ἐκτὸς τοῦ περιβάλλοντος τοῦ ἐκπαιδευτηρίου, καὶ ἄλλοι μὲν συνέλεγον λίθους, ἄλλοι δὲ ἐκύλιον αὐτοὺς, καὶ ἄλλοι ἔστυρον μικρὰ ἀμαξίδια ἢ ἠσχυλοῦντο εἰς γεωργικὰς ἐργασίας.

Ἀναντίρρητον εἶνε ὅτι ὑπάρχει μεγίστη διαφορὰ μετὰ τῶν ἐκπαιδευσέων ἠλιθίων, κωφαλῶν καὶ τυφλῶν. Οἱ δύο τελευταῖοι εἰσὶν εὐφυεῖς καὶ εὐφρόσουντο. Ὁ βίος αὐτῶν εἶνε πλήρης ἐνεργητικότητος καὶ ἐνίοτε γίνεται πρόξενος μεγάλης ὠφελείας τοῖς ἀνθρώποις, ἢ δὲ ἐργασία αὐτῶν πολλάκις στέφεται δι' ἐπιτυχίας. Διὰ τὸν ἠλιθίον ὅμως τὰ πάντα εἰσὶ σκεδὸν ἄγνοα, ὅθεν εἶνε ἐτι μάλλον ἀξίος τοῦ ἡμετέρου οἴκου, τῆς συμπαιδείας καὶ ἀγάπης, διότι οὐδέποτε θὰ δονηθῇ νὰ πληρῶσῃ τὸ κενὸν τῆς μεγάλης ἀδύσεως τῆς διαχωρίζουσας αὐτὸν ἀπὸ τῶν λοιπῶν ἀνθρώπων.

Ἡ λογοδοσία τοῦ Δρ. Χάου κατὰ τὸ 1859 εἶνε λίαν ἐνδιαφέρουσα. Λυπούμεθα ὅτι ὁ χρόνος δὲν ἐπιτρέπει ἡμῖν νὰ μεταφράσωμεν ὀλόκληρον αὐτήν, ἵνα οἱ ἐν τοῖς δημοσίοις ἡμῶν καταστήμασι ἐφορευόντες ἴδωσι μετὰ πόσης ἀκριβείας καὶ λεπτότητος ἐκθέτει τὴν οἰκονομικὴν κατάστασιν, τὰ πλεονεκτήματα καὶ μειονεκτήματα καὶ πλείεστα ἄλλα ἀφορῶντα τὴν ἰσωτερικὴν διοίκησιν τοῦ καταστήματος.

«Οὐδὲν φιλάνθρωπικὸν κατάστημα», λέγει, ἀδύναται νὰ προαχθῇ καὶ εὐμερῆσῃ ἄνευ αὐστηρῆς οἰκονομίας, τιμίας διαχειρίσεως καὶ ἀκριβοῦς καταγραφῆς καὶ τοῦ ἐλαχίστου πλεονεκτήματος. Ἴνα δὲ λάβητε λεπτομερῆ γνῶσιν ἀπάντων τῶν ἐξόδων τοῦ καταστήματος, ἐποίησάμην ἀκριβῆ ἀνάλυσιν ὅλων τῶν λογαριασμῶν τῶν τριῶν παρελθόντων ἐτῶν. Ἐκ τούτων ἐσχημάτισα πίνακα δεικνύοντα ἀκριβῶς τὴν ποσότητα καὶ τὴν ἀξίαν ἐκάστου ἀντικειμένου καταναλωθέντος ἐν τῷ καταστήματι. Ἀκολουθῶς ὑπολογίζων τὸν μέσον ὄρον τοῦ ἀριθμοῦ τῶν οἰκτρόφων, εὗρον τὸ ποσόν, ὅπερ ἐκάστος κατηνάλωσεν. Ἐκ τούτου δὲ ἀποδεικνύεται ὅτι τὸ ἐξοδὸν ἐκάστου οἰκοτρόφου δι' ὄλον τὸ ἔτος τοῦ 1858 εἶνε, δι' ἄρτον 6 δολλάρια

καὶ 57 ἐκατοστά, βούτυρον 4.43, τυρὸν 0.06, ἀνθρακας 1.79, καφῆ 0.22, ὠά 0.36, τέιον 0.75, ζάχαριν 1.42, ἄλας 0.08, πιπέριον καὶ μουστάρδαν 0.06, ὄρυζιον 0.50 κ.τ.λ. Ἐκ πάντων τούτων ἐξάγεται, ὅτι πρὸς διατήρησιν ἐκάστου οἰκοτρόφου ἀπαιτοῦνται περίπου 66 δολλάρια. Ἴσως τινὲς εἴπωσιν, ὅτι πάντα ταῦτα εἶνε σπατάλη χρόνου. Ὅχι, Κύριοι· οἱ πίνακες οὗτοί εἰσιν ὠφέλιμοι ὡς δεικνύοντες τὴν μεταβολὴν τῶν τιμῶν τῶν τροφίμων κατὰ τὰ διάφορα ἔτη καὶ ὑπὸ τὰς διαφόρους ἐφορείας. Ἐὰν τὸ αὐτὸ ἐγίνετο καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις ἡμῶν φιλάνθρωπικοῖς καθιδρύμασι, τότε ἡ ἀντιπαράθεσις ἀδύνατον νὰ μὴ ἀποβῇ ὠφελιμώτατη.

Τοιαῦτα αἱ πρὸς τοὺς τυφλοὺς καὶ ἠλιθίους ἐκδουλεύσεις τοῦ φιλάνθρωπου Χάου. Νῦν δὲ περὶ τῶν πρὸς τὴν Ἑλλάδα ὑπηρεσιῶν αὐτοῦ.

III

Καθ' ἣν ἐπόχην οἱ Ἕλληνες ἀφυπνισθέντες τέλος ἐκ τοῦ ληθῆργου τῶν αἰῶνων, ἀσμένως προσήνεγκον περιουσίαν, τιμὴν καὶ ζῶν, ὅπως ἐλευθερωθῶσιν ἐκ τῆς τυραννίας, ὁ Δρ. Χάου ἐμπνεόμενος ὑπὸ τοῦ ἀληθοῦς ἱστορικοῦ πνεύματος τῶν σταυροφόρων, σφριγῶν καὶ ἐνθουσιῶν κατέλιπε πατρίδα, γονεῖς, φίλους, καὶ ἐπορεύθη ὅπως προσεγγίχῃ τὴν ζῶν αὐτοῦ ὑπὲρ τῆς χώρας, ἥς τὸ παρελθὸν μεγαλείον ἐκ νεαρῆς ἡλικίας ἐγίνωσκε καὶ ἐθαύμαζεν. Ἰδὼν δὲ ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ ὠφεληθῇ ἄνευ προηγουμένης γνώσεως τῆς Ἑλληνικῆς, ἐπέδωθε ἀμέσως εἰς τὴν ἐκμάθησιν αὐτῆς.

Ὁ φιλέλληνας Ἀμερικανὸς Φέλτων, ὅστις δις ἐπεσκέφθη τὴν Ἑλλάδα, ἐν τινὶ ἄρθρῳ, δημοσιευθέντι κατὰ τὸν Μάιον τοῦ 1858 ἐν τῷ Ταχυδρομῷ τῆς Βοστώνης, λέγει :

«Τὸ ὄνομα τοῦ Οὐάσιγκτωνὸς διαπλέγει τὴν καρδίαν τοῦ Ἑλλήνου φοιτητοῦ καὶ τοῦ ἀγρότου τοῦ καλλιεργούντος τὰς κατωφρείας τοῦ Ἐλικῶνος καὶ τοῦ Παρνασσοῦ. Τὰ ὀνόματα τοῦ Ἐβερρεττ, Οὐέβερρεττ καὶ Κλέυ ἐπίσης εἰσὶν προσφιλέστατα, ἀλλὰ τοῦ ὀνόματός τοῦ Δρ. Χάου ἅπαντες ἀναμνησκονται μετὰ τῆς μεγαλητέρας εὐγνωμοσύνης ἕνεκα τῶν μεγάλων αὐτοῦ κατορθωμάτων, ὡς στρατιώτου καὶ ἰατροῦ. Οἱ Ἕλληνες, εἰσέτι φρονούσιν ὡς ὁ Ὀμηρος,

Ἰητράς γάρ ἄνηρ πολλῶν ἀντάξιος ἄλλων.

Ὁ Δρ. Χάου ἐξυπνέτησε τὴν Ἑλλάδα διαρκούσης τῆς ἐπαναστάσεως ὡς ἀρχίατρος ἐν τῷ Ἑλληνικῷ στόλῳ, ἀπὸ τοῦ 1824 μέχρι τοῦ 1827, καὶ ἐκάνοις τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ σηματολόγου, ἢ προϊστάτου. Τῷ 1828 προσεκλήθη εἰς Ἀμερικὴν, ὅπως μετὰ τῶν ἄλλων μελῶν τῆς φιλελληνικῆς ἐπιτροπῆς ἐργασθῇ ὑπὲρ τῶν ἀγωνιζομένων Ἑλλήνων. Διαρκούσης τῆς ἐν Νέα Ὑόρκη διαμονῆς αὐτοῦ ἀπήγγειλε διαφόρους λόγους ἐνώπιον πολυπληθεστάτου ἀκροατηρίου, ἐν τίνι δὲ τούτων εἶπε πρὸς τοὺς ἄλλοις καὶ τὰ ἐξῆς :

«Ὅσον περισσότερο σχετίζομαι μετὰ τὸν Ἑλληνικὸν λαόν, τὴν γλῶσσαν, τὰ ἥθη καὶ ἔθιμα αὐτοῦ, τόσο μᾶλλον πειθόμαι ὅτι ὑπάρχει ἐν τοῖς νεωτέροις Ἑλλήσι πᾶν ὃ, πὶ μετὰ τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς ἐκπαιδύσεως

θὰ ἀποδώσῃ αὐτοῖς πάλιν τὴν ὑπεροχὴν ἐν τοῖς γόαμμασι καὶ τῇ καλαισθησίᾳ».

Κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος ἐδημοσίευσεν ἐν Νέα Ὑόρκη «Ἱστορικὸν Δοκίμιον τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως», ὅπερ ἀφείρασε τοῖς γενναίοις καὶ ἀκαμάτοις φιλέλλησι Ματθαίῳ Κρέυ καὶ Ἐδουάρδῳ Ἐβερρεττ.

Ἐν τῷ προλόγῳ λέγει :

«Ὁ συγγραφεὺς οὐδόλως διατάζει ὅπως καταταχθῇ μετὰ τῶν φίλων καὶ θαυμαστῶν τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων, διότι ἀληθῶς ἐξεπλήχθη ἰδὼν τοσοῖτον ἐθνικὸν πνεῦμα καὶ τοσαύτας ἀρετὰς ἐν αὐτοῖς· καὶ φρονεῖ ὅτι ἐγνώρισεν ἀρκούντως ἐκ τοῦ πλησίον τοὺς Ἕλληνας, ὅπως πεισθῇ ὅτι δὲν εἶνε μακρὰν ἢ ἡμέρα, καθ' ἣν οὗτοι μὲν θὰ δειχθῶσιν ἀξιοὶ τῆς ἐνδόξου αὐτῶν καταγωγῆς, οἱ δὲ ἔχθροί των θὰ παύσωσι λέγοντες ὅτι «Ὁ Φιλοποῖμνη ἦν ὁ τελευταῖος τῶν Ἑλλήνων.»

«Τὰ ἐπιγεγνημένα, δι' ὧν τινες ὑποστηρίζουσιν, ὅτι οἱ Ἕλληνες δὲν εἶνε ἀξιοὶ περισσώτερας προσοχῆς τῶν Ὀθωμανῶν, δὲν χρίζουσιν ἀνασκευῆς. Τὰ αἰσθήματα τοῦ παρρητηρόντος μὲ ἐντελῆ φιλοσοφικῆς ἀδιαφορίας τοιοῦτον λαόν, τοιοῦτον ἀγῶνα καὶ τοιαύτην χώραν, οἷα ἡ Ἑλλάς, οὐδόλως εἰσὶν ἀξία ἀπομιμήσεως, τοῦναντίον συγγωρητέος ὁ ἐνθουσιασμὸς, ὃν αἰσθάνεται τις βλέπων αὐτοὺς ἀγωνιζομένους ὑπὲρ ἐλευθερίας, διότι προέρχεται ἐκ τῶν καλλιτέρων ἀσθημάτων τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως. Νὰ θαυμάζῃ τις τὴν Ἑλλάδα καὶ τοὺς Ἕλληνας δι' ὃ, τι ὑπέρβαν, ἴσως εἶνε μάλλον φυσικὸν ἢ λογικόν. Νὰ ἀκροᾶται ὅμως τῶν ἀπογόνων τοῦ Δημοσθένους ὀμιλοῦντων τὴν αὐτὴν ὠραίαν γλῶσσαν, ἥτις ἔρρεεν ὡς διαχυγῆς ρεῖθρον ἢ ἐβρόντα ὡς χειμαρρὸς ἐκ τῶν χειλέων αὐτοῦ, νὰ ἀκούῃ τὴν Ἑλληνίδα λέγουσαν πρὸς τὸν υἱὸν αὐτῆς, ὡς τὸ πάλαι ἡ Σπαρτιάτις ἢ τὰν ἢ ἐπὶ τὰς· νὰ βλέπῃ τοὺς ἀπογόνους τοῦ Μιλτιάδου πολεμοῦντας ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ἐπὶ τῶν πεδίων τοῦ Μαραθῶνος, ταῦτα εἰσὶ σκηναί, εἰς ἃς ὁ ἐγγράμματος ἀδύνατον νὰ ἀτενίσῃ ἄνευ συγκινήσεως, τὸ δὲ αἰσθημα τῆς ἀδιαφορίας, τὸ ὑπὸ τῆς φιλοσοφίας ὑπαγορευόμενον, εἶνε αἰσθημα οὐχὶ φυσικὸν ἀλλὰ πλαστόν.»

Ἐν δὲ τῇ προεισαγωγῇ, ἔθη πραγματεύεται ἐκτενῶς περὶ τῆς Ἀρχαίας Ἑλλάδος, λέγει :

«Ἐπὶ πολλὰς ἐκατονταετηρίδας τὸ μικρὸν τοῦτο μέρος τοῦ κόσμου ἐφείλκυσε τὴν προσοχὴν περισσότερον πάσης ἄλλης χώρας. Οἱ ἄνθρωποι ἐθεώρουν μετ' αἰσθήματος ἐκπλήξεως, φόβου, θαυμασμοῦ, οἴκτου καὶ περὶφρονήσεως τοὺς κατοίκους τῆς ὠραίας ταύτης γῆς, μέχρις ὅτου ἐφάνησαν ἀπολωλότες καὶ ὕφ' ὅλων ληλησημονημένοι. Ὅτε αἰφνης ἀφυπνίσθησαν ἐκ τοῦ ληθῆργου τῶν αἰῶνων, ἐσπευσαν ἀμέσως ἐπὶ τῆς κόνιστρας τῆς ἀρχαίας αὐτῶν δόξης, ἐφελκύσαντες μετὰ τὴν προσοχὴν, ἐὰν ὄχι τὸν θαυμασμόν, ὀλοκλήρου τοῦ κόσμου.

«Οὐδεὶς αἰὼν ἢ ἔθνος ἠρνήθη νὰ προσεγγίχῃ τῇ Ἀρχαίᾳ Ἑλλάδι τὸν φόρον τοῦ ἀπεριορίστου αὐτοῦ θαυμασμοῦ διὰ τὸ μεγαλεῖον καὶ τὴν ἐξοχὴν αὐτῆς εὐφυΐαν. Καὶ τὸν θαυμασμόν τούτον ἐτι μᾶλλον ἀδιστάτως προσεγγίκαμεν αὐτῇ, διότι δὲν ὑπάρ-

χει οὔτε κἄν ἡ ἐλαχίστη ἀμφιβολία περὶ τῆς πραγματικότητος τῶν ὄσων θαυμάζομεν. Δὲν εἶνε ἡ παράδοσις οὔτε αὐτὴ ἡ ἱστορία μόνη ἡ διδάσκουσα ἡμᾶς ταῦτα. Τὰ ἔργα τῶν Ἑλλήνων ποιητῶν, ρητόρων, γλυπτῶν, καὶ ἀρχιτεκτόνων ὀμιλοῦσιν ἡμῖν μετὰ γλῶσσαν ἰσχυροτέραν τῆς τῶν λόγων. Ὁ Ὀμηρος εἰσέτι θεωρεῖται ὁ πρῶτος τῶν ποιητῶν καὶ οὐδεὶς ρήτωρ ὑπῆρξεν ἀνώτερος τοῦ Δημοσθένους.

«Οἱ μέγιστοι τῶν νεωτέρων καλλιτεχνῶν λαμβάνουσιν ὡς ὑποδειγμα τὰ εἰσέτι ἀναπομένοντα ἔργα τῆς Ἑλληνικῆς γλυπτικῆς, τὰ δὲ ἐντελέστερα τῆς νεωτέρας ἀρχιτεκτονικῆς προῖοντα ἀδύνατον νὰ προσεγγίσωσι τὴν χάριν καὶ τὴν συμμετρίαν τῶν ἀρχαίων Ἑλληνικῶν οἰκοδομῶν. Ἄλλ' ἡ Ἑλλάς δὲν ὀφείλει μόνον τὸ μεγαλεῖον αὐτῆς εἰς τοὺς ποιητὰς καὶ ρήτορας, εἰς τοὺς γλύπτας καὶ ἀρχιτέκτονας. Ἐὰν ἐξετάσωμεν τοὺς φιλοσόφους, τοὺς πολιτευτὰς, τοὺς πατριώτας ἢ τοὺς μαχητὰς αὐτῆς, θὰ εὐρωμεν τὴν αὐτὴν ἐκτακτὸν ἀνάπτυξιν τῶν διανοητικῶν δυνάμεων, τὰ αὐτὰ ἐξοχα προτερήματα μεγαλείου καὶ δόξης.»

Ἀκολουθῶς ὁ Δρ. Χάου περιγράφει ἐν ὀλίγοις τοὺς αἰῶνας, καθ' οὓς τὸ ὄνομα τῶν Ἑλλήνων ἀπώλετο ἐν τῷ κόσμῳ μέχρι τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν ἀνεφάνη μετὰ νέαν αἰγλήν, καὶ καταστρέφει τὸν λόγον διὰ τῶν ἀκολουθῶν φράσεων :

«Ἐὰν ἡ Ἑλλάς ἐπιτύχῃ νὰ ἀποσιῆσῃ τὸν ὀθωμανικὸν ζυγόν, ἀμέσως θὰ δυνηθῇ νὰ καταλάβῃ ὑψηλὴν θέσιν μετὰ τῶν εὐρωπαϊκῶν δυνάμεων, ἕνεκα τῶν ἐξοχῶν προτερημάτων, ἃ κέκτηται...»

«Ὅπως τοῦτο ἐπιτευχθῇ, οὐ μόνον πρέπει νὰ προσεγγίσῃ ὁ φιλέλληνας, ἀλλὰ καὶ πᾶς φιλόφρων καὶ χριστιανός, διότι ἡ ἀνεξαρτησία τῆς Ἑλλάδος δὲν εἶνε ἀπλῶς ἡ ἀπελευθέρωσις τῶν τέκνων αὐτῆς ἐκ τῆς δουλείας τῶν Ὀθωμανῶν, ἀλλὰ ἡ διέδοσις τῆς ἐλευθερίας, τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐν τῇ Ἀνατολῇ.»

(Ἐπειτα συνέχεια)

G. A. K.

ΣΤΕΛΛΑ

(Διήγημα)

A.

Τὴν ἐνθυμοῦμαι ἐτι ἡ εἰκὼν τῆς ἐνετυπῶθη τόσον ζωηρῶς ἐν ἐμοί, ὥστε τὴν βλέπω ἐτι μειδιῶσα τὸ ἀκίσιον μειδίωμα, ὅπερ διέσχιζε τὰ χεῖλη τῆς ὅτε ἐξήνεγκε τὰς μοιραίας ἐκείνας λέξεις, σφριγῶσαν ἐκ νεότητος καὶ καλλονῆς. Καλλονῆς;... Ναί! Ἦτο ὠραία ἡ Στέλλα· πλὴν ἡ ὠραιότης τῆς εἰχέτι τὸ ἄγριον, τὸ καταπληκτικόν, ὡς ἡ μαινομένη θάλασσα. Ὑψηλὴ καὶ εὐσάρκος, γρώματος ὑπομέλανος, εἶχε τὴν κορμὴν κωνικήν, συνεστραμμένην, μαύρην, στίλβουσαν καὶ ἀτακτὸν, τὸ μέτωπον εὐρὺ καὶ λιπαρόν, τὰ ὄφρυδια δασέα, μεγάλα, μαύρα, κάτωθι τῶν ὀπιῶν ἤστραπτον ἀγρίως οἱ ὀφθαλμοὶ στρογγύλοι, μέλανες ἐπίσης καὶ

μεγάλοι, πλήρεις πυρὸς καὶ ἠδυπαθείας, σκεπόμενοι ὑπὸ πλατείων βλεφάρων μετὰ μακρῶν μαύρων βλεφαρίδων, ἐλαφρῶς ὑγρῶν πάντοτε καὶ ὑποτρεμουσῶν αἰωνίως, τὴν ρίνα εὐθείαν, ὕψ' ἦν γραφικῶς ἐχαράσσοντο τὰ χεῖλη βυσανοβαφῆ, μεγάλα, ὡς ἅπαντα τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ προσώπου τῆς, ὀλίγον ἐξέχοντα εἰς τὸ μέσον καὶ καμπτόμενα τὸ μὲν ἄνω, καὶ πλειότερον, τὸ δὲ πρὸς τὰ ἔξω, ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον μειδιῶντα ἄλλ' ἀπαίστως, καὶ ἐπιδεικνύοντα σειρὰν παλλεῦκων ὀδόντων συμμετρικῶν, τὴν σταγόνα μακρὰν καὶ ὠσειδῆ, τὰς παρειὰς μεγάλας καὶ παχυλάς, ὧν τὰ μῖλα ἦσαν πάντοτε κεχρωματισμένα βαθύως ἐρυθρά, τὸν λαϊμὸν μακρὸν, τὰ στήθη προεξέχοντα ὑπερμέτρως, τοὺς ὤμους εὐρεῖς καὶ ὀλίγον κυρτοὺς εἰς τὰ ἄνω, τοὺς πόδας πλατεῖας καὶ ἀναλόγους, ὅπως στριβίωσι τὸ βαρὺ καὶ ἀγαλματώδες σῶμά τῆς. Τὰ ζωνῆρά καὶ μεγάλα αὐτὰ χαρακτηριστικὰ καθίστων τὴν φυσιογνωμίαν τῆς ἀλλόκοτον καὶ ἐπιβλητικὴν. Ἡ φωνὴ τῆς, βραγγῆν μᾶλλον, προῦξενε βαθεῖαν ἐντύπωσιν καὶ ῥίγας πολλὰς. Τὸ βλέμμα τῆς ἐπέληπτεν, ἐνέπνευε ριπικὴν καὶ συνεταράσσε τὴν καρδίαν. Δὲν ἐφαίνετο μεγαλητέρα τῶν εἰκόσι καὶ πέντε ἐτῶν. Ἐφερε κοντὸν ἐνδύμα φαῖόν, ἐφθαρμένον σχεδὸν ἐντελῶς καὶ ρυπαρόν, ἐπανωκόρμιον ἄχρουν καὶ ρακῶδες ἐπίσης, καὶ περιεπάτα ἀνυπόδητος. Τὸν γρόνον λαϊμὸν τῆς περιεβάλλε περιδέραιον ἐρυθρὸν, πέριξ τῶν πορνευτῶν βραχιόνων τῆς ἐσφίγγετο πληθὺς ποικιλοχρῶμων ψελίων, τὰ δὲ μακρὰ καὶ παχυλά δάκτυλά τῆς, ὧν οἱ ὄνυχες ἦσαν βεβαμμένοι ἐρυθροῖ, περιετύλισσον πολλὰ δακτυλίδια ψευδῆ καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον ἐρυθρά.

Ἡ Στέλλα ἀνῆκεν εἰς τὸν παρὰ δόξον καὶ μυστηριώδη ἐκείνον πλανόδιον λαόν τῶν Ἀθιγγάνων, οἵτινες ἀγνοοῦσι πόθεν ἔρχονται καὶ ποῦ πορεύονται. Μετήρχετο τὴν μάντιδα καὶ ἐπαίτιδα, ὅπως κερδήσῃ τὰ πρὸς τὸ ζῆν, πρὸς τοῦτο δὲ περιεφέρετο μέχρι τοῦ μεσονυκτίου ἀνά τὰς ὁδοὺς, καὶ εἴτα ἀπεσύρειτο εἰς ἀποκεντρὸν γωνίαν ἐρήμου ἀτραποῦ, μακρὰν τῆς πόλεως, ὅπως ἐξαπλωθῇ κατὰ γῆς καὶ ἀναπαυθῇ. Δυστυχῆς πλάσμα οὐδὲ στέγην, οὐδὲ κάλυμμα ἔχον καὶ ὅμως ἐντελῶς εὐχαριστημένον! Ἀπὸ τεσσάρων καὶ πλέον ἐτῶν ἐξῆ μόνη, ἀποσπασθεῖσα τῶν συντρόφων τῆς, ἕνεκεν φρικώδους μυστηρίου, ὅπερ οὐδεὶς ποτε θὰ ἐμάνθανεν, ὡς ἔλεγεν.

Ἐγὼ καὶ ὁ Διονύσιος· οὐδεὶς ἄλλος ἐμνευεν ἐν τῷ ζυθοπωλείῳ ἡ «Γλαυξ».

Τὸ μεσονυκτικὸν ἐπιπορεύετο. Οἱ δύο ὑπῆρξάντο νυστάξαντες, ἀφοῦ συνεσώρυσαν τὰς τραπέζας καὶ τὰ

νης αιθούσης. Δεν ήκουστο η ή ζωγρά ήμι-
 λια μας και ο ρόγχος από καιρού εις καιρόν
 των ύπνερτων. Έναντι ήμων ανηρτάτο από
 του τοίχου η άπαράλιτος διά τοιαύτα κα-
 ταστήματα κακόσχημος και άκαλαίσθητος
 εικών του λευκοπάγωνος θεού του ζήθου —
 με το υπερχείλις εξ άφρώδους ζήθου ποτή-
 ριον ανά χείρας και το έστεμμένον μέταπον
 — όστις μάτην προσπαθεί να φαίνεται μει-
 δών και εύθυμος . . .

Την φαιδράν συζήτησιν μας διέκοψεν αι-
 φνης η Στέλλα, εισελθούσα διά ταχέως βη-
 ματισμού και πλησιάζασα μέχρις ήμων με
 το ιδιάζον αυτή μειδιάμα επί των χειλέ-
 ων της.

— Άφεντικό! να δώ εγώ τή μοιρά σου! . .
 — Δέ μου χρειάζεται, διέκοψα τή μοι-
 ρά μου τή ξέρω πολύ καλά. Μαρε ώρα που
 την διάλεξες . . .

— Είπε γραφτό και γρήγορα έσένα να
 εύτυγησης, μοι είπε τραγώδους μάλλον η
 όμιλούσα και με παρετήρησε τόσον ζωηρώς
 και άσκαρδαμυκτεί, ώστε με ήνάγκασε να
 ταπεινώσω τους όφθαλμούς.

— Δες τή δική μου μοιρά! τή είπεν ά-
 ποτόμως και δι' άποφασιστικής φωνής ο
 φίλος μου τείνας την χείρα. Η Στέλλα ήρ-
 νοησίας αυτήνης και να πετξς τά λεφτά σου;
 — Όχι δέν τής δίνω τίποτε πειρά, μό-
 νον θέλω να μου πη ποιο είνε αυτό τό κακό.

— Σὺ σελεπής θέ να γενής και πλούτη
 θ' άποχτήσης! »

Έγέλασα θορυβώδως· έκεινη ούδόλως
 προσέξασα εξηκολούθησε:

— Όλα καλά τά βλέπω, μα πώπω—
 πώπω ένα κακό μεγάλο θά σου γένη!

Και διά του δείκτον της δεξιής χειρός έ-
 σημειού τό μέρος εις ο έβλεπεν επί της πα-
 λάμης του Διονυσίου τό κακό ένφ οι όφθαλ-
 μοι της εξέστραπτον.

Έκάγχασα· ο φίλος μου έρρίγησε και μοι
 είπεν όλίγον όργισθείς:

— Ησύχασε καμμένε! πάντα σου θα γελξς;
 — Βρε άδερφέ, δέν τής δίνεις μιά πεν-
 τάρα εκεί να φύγη να μάς άφήση ήσύχους;
 τφ παρετήρησα.

— Αυτό τό κακό θέ να χαθής, 'στά όρη
 θέ να πάη, άν ίσως 'γώ χρυσό φλουρι από
 έσένα πάρω.

— Χρμ έμορμήρησα, αυτό ήτανε φίλεμου.

Η Στέλλα παρήτησε την χείρά του, ήρ-
 πασε διά της μιάς χειρός μονόδραχμον, όπερ
 τή έρριψε και διά της άλλης ποτήριον πλη-
 ρες ζήθου εκ της τραπέζης, όπερ εκένωσεν
 άπνευστί και είπε:

— Πες να μου φέρουνε νερό, τά μάγια
 'γώ να κάνω, γιά να σκορπίση τό κακό και
 σε να μη παιδέψη.

Ο Διονύσιος εκάλισε τον ύπνερτην, ός-
 τις, όλίγον δυσηρεστημένος, διότι τφ έτά-
 ραξαν τον ύπνον, έφερε ποτήριον ύδατος,
 παρ' όλον δε τον νυσταγμόν του, έμεινεν
 όρθιος πλησίον μας και παρετήρησε βλακωδώς
 τόν Στέλλαν, ήτις, λαβούσα τό ποτήριον
 εξήγαγεν εκ των κόλπων της ρίζας βοτάνων,
 τας έκαμε μικρά τεμάχια διά των οδόντων
 της, τά έρριψεν έντός του ποτηρίου, όπερ
 εκάλυψε διά ρινομάκτρον ρυπαρού και τά πε-
 ριέστρεψε γονυπετήσασα και άπαγγέλλουσα
 άκαταλήπτους λέξεις χαμηλοφώνως.

Τό έντός του ποτηρίου ύδωρ ήρξατο κο-
 χλάζον.

— Δέ θέ να γείνουνε καλά τά μάγια όπου
 κάνω, άν ίσως κι' άλλα συ λεφτά δε ρίξεις
 στο ποτήρι.

Ούτως έψαλλεν η Στέλλα, μάτην δ' εγώ
 προσεπάθουν να έμποδίσω τον μελαγχολικόν
 καταστάντα φίλον μου από του να ρίψη
 χρήματα.

Ο ύπνερτης έχασεν, άκούων την Στέλ-
 λαν λέγουσαν:

— Δός μου τό χέρι σου να δώ! όλό-
 τελα, όλότελα δε σκορπίσε, και ούτε θα
 σκορπίση, άν ίσως συ χρυσό φλουρι έμείνανε
 δε δώσης.

— Μα τί κακό είνε αυτό επί τέλους!
 Έκραύασεν άπελπισ ο Διονύσιος και διά
 τής πυγμής έτυψε την τράπεζαν.

— Καλέ δέν ντρέπεται! Χάσου άπ' εκεί!
 είπον προς την άθιγγανίδα πλήρης άγανα-
 κτήσεως διότι εγνωρίζον καλώς τον φί-
 λον μου.

Φύσει δειλός και ύποχονδριακός, ήτο ικα-
 νός να πιστεύση αληθώς την μάντιδα.

Άρσέ με, σε παρακαλώ, μοι άντείπε
 δι' ικετευτικής φωνής και περίφοβος σχεδόν.

— Μά τί να σ' άρσσω! Ν' ακούστας ά-
 νοησίας αυτήνης και να πετξς τά λεφτά σου;
 — Όχι δέν τής δίνω τίποτε πειρά, μό-
 νον θέλω να μου πη ποιο είνε αυτό τό κακό.

— Σὺ αγαπήξς μιά ξανθή

— Που τό ξέρεις, στρίγγλα! άνέκρα-
 ξεν ο Διονύσιος έγεθθείς κάτωχρος και άσ-
 θμαίνων.

Προσεπάθησα να τον καθυσοχάσω.

— Μά 'κεινη σ' απατάει και σ' άλλονε
 τά κάλλη της, σ' άλλονε θέ να δώση. . . .

— Πώς! άνεφώνησεν εξαλλος και ή-
 γερε την χείρά του κατ' αυτής.

Τόν εκράτησα και ήπιως παρεκάλεσα την
 Στέλλαν να άπομακρυνθής.

— Σὺ μέσα σ' όλα τά καλά γιά τούτο
 στην τρέλα θα γυρίσης, και θέ να παρα-
 δέρνεσαι, αλλά εγώ μπορώ έσένα να γλυ-
 τώσω

Είπεν η μάντις διά πανηγυρικής φωνής,
 ένφ τό βλέμμα της εξηκοντιζέτο άπείσιον
 προς τον φίλον μου. Αι λέξεις της εξήρχοντο
 ταχύτατα του μεγάλου στόματός της, φρι-
 κωδώς μειδιώντος, όπως προφθάζη ίσως να
 φοβήση τον φίλον μου πριν την εκδώξω,
 και λάβη ούτω τό χρυσούν νόμισμα, όπερ εξή-
 τει, προκαλουμένη να άποδιώξη τό κακό.

Φύγ' άπ' εδώ! τή επέταξα, ένφ
 έτι δέν είχεν άποτελειώση την φράσιν της
 και την άθησα προς την θύραν, έν η έστη
 επ' όλίγον συσφιγγούσα τους οδόντας, με
 παρετήρησεν άγρίως. . . . και εξηφανίσθη.

Ότε επανεκάθησα ο φίλος μου ήτο με-
 λαγχολικώτατος.

Ο Διονύσιος ήτο άλλόκοτος ύπαρξς.
 Σήμερον ρωμαντικός πλέων η οι ήρωες του
 Ούγκω, άβρον σκεπτικιστής μάλλον η ο
 Άμλιέτος. Έναλλάξ ζωηρός, νωθρός, έπιμε-
 λής, όκνηρός, μελαγχολικός η εύθυμος. Ότε
 μεν άπεφάζε να ίδη την Ιταλίαν και
 θαυμάση τον Ραφαήλ και Μιχαήλ Άγγε-
 λον, ότε δε τους Παρισίους και κορεσθή
 μουσικής του Γκουινώ και Θωμά και άλλοτε

τας Άθήνας, όπως άκροασθή Νομικών μα-
 θημάτων, πάντοτε όμως μετανοών και έπα-
 νακάμπτων, πριν η λάβη καιρόν ούδεν να ίδη,
 εις τό καλλιτεχνικώτατα διεκινουαμένον
 δωμάτιόν του, να διαδοχικώς ενασχολήται
 εις την μουσικήν και την ζωγραφικήν, η εις
 την άνόγνωσιν του Ρενάν και Μακελδέυ, του
 Σοπενγζουερ και του Λαμαρτινού η εις
 την συγγραφήν ρωμαντικώτατων διηγημά-
 των. . . .

Άναστήματος μετρίου, με μαύρην κό-
 μην, όφθαλμούς πλήρεις πυρός και πνεύμα-
 τος, ρίνα και στόμα μεγάλα, και πώγωνα
 κατά τον συρμόν Έρρίκου Δ', ήτο ένδεδυ-
 μένος έπιμελώς και κομψώς πάντοτε, με
 πλατύγυρον μέλανα πύλον αιώνας επί της
 κεφαλής. Προσεπάθει να παρασκευάζη έρω-
 τικός βασάνους, τέρψεις, πικρίας και ήδυ-
 ττητας. Συνηγόρει ύπερ της σταθερότητας
 έν τφ έρωτι και όμως ήγάπα πολλές και
 έπασχε δι' όλες εξ' ίσου.

Προληπτικός, είχε καταστή σύννοος διά
 την πρόβρησιν της Άθιγγανίδος.

Δέ πίνουμε καμμά άκομη; τον ήρώτησα
 εύθως ως επανεκάθησα.

— Τ' άκουσες τί είπε; με άντηρώτησε
 παρατηρών με διά ρεμβιδούς βλέμματος.

— Ε! τώρα είμαστε καλά! να παίρ-
 νουμε και τά λόγια της Στέλλας γιά σπου-
 दाτά.

— Γιατί να την διώξης; έψέλλισεν ένφ
 τα χείλη του έτρεμον.

— Όχι! άδερφέ, εμεις ήρθαμε εδώ να
 γελάσωμε και συ μου θές μάγια. Άς πι-
 ούμε!

Άφύπνισα τον ύπνερτην, όστις είχεν ά-
 ποκοιμηθ ήρθος πρό της τραπέζης μας και
 τον διέταξα να μάς φέρη ζήθον. άλλ' ο
 Διονύσιος τον ήμποδισε και μοι είπε:

— Πάμε να κοιμηθούμε καλλίτερα. Είνε
 περασμένη η ώρα.

— Άς πιούμε κι' αυτό τό ποτήρι!

— Όχι, όχι!

Έπέισθη ότι δέν θα συνήνε.

Έλάβωμεν τους πίνους μας, και εξήλθο-
 μεν του ζυθοπωλείου να μεταβώμεν οικία.

(Έκτεται τό τέλος)

Δ. Π.

**ΤΑ ΔΑΝΕΙΑ ΚΑΙ Η ΔΗΜΟΣΙΑ ΠΙΣΤΙΣ
 ΕΝ ΤΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΙ**

ΤΑ ΔΑΝΕΙΑ

Τά κυριώτερα και τά μάλλον αξιοσημεί-
 ωτα των μέτρων, εις οι Έλληνες έχρώντο προς
 άποσόθησιν των οικονομικών κρίσεων, άπαν-
 τώσι έν τφ δευτέρφ βιβλίφ των οικονομικών
 του Άριστοτέλους όπερ, καιτοι νόθον, είνε ούχ
 ήττον αξιοπίστον. Τά πλείστα των μέτρων
 τούτων είνε κοιναί βλαντιστομαίαι και κλο-
 παί, τό κοινότερον όμως και τό ήθικώτε-
 ρον αυτών, τά δάνεια, δέν είχαν έν τή
 αρχαιότητι την κυκλοφορίαν, ήν έν τοις νεω-
 τέροις χρόνοις κέκτηνται, διότι τό μεν η ήπι-
 στις δέν ήτο εύρέως εξηπλωμένη, τό δε
 διότι τό ύπέρογκον του τόκου παρεμπόδιζε

μεγάλως τά δημόσια δάνεια και τέλος, διότι
 η δημοσιονομία δέν έστηρίζετο επί ιδραίων
 βάσεων και μηχανισμών. Διό έπορτίμων να
 θεραπεύωσι τας άνόγκας των δια φορολο-
 γίας των ακινήτων, όσάκις ήτο δυνατόν, η
 διά προσφυγής εις δανεισμόν ποσών, άπερ
 άφειλον να έπιστρέψωιν ακολουθώς μεθ' ύ-
 περμέτρων τόκων. Έν τούτοις άπαντάσι
 παραδείγματα δανείων παντοειδών χορηγη-
 θέντων υπό ξένων κρατών η των ύπνικών
 αυτών η υπό των ίθαγενών, επί κτημάτων
 ιερών και μή, μετά η άνευ τόκου, επί
 ύποθήκη η άνευ ύποθήκης, δανείων πα-
 τριωτικών η καταναγκαστικών, συνομολο-
 γηθέντων επί τή παραδόσει νομισμάτων
 κιβδηλων και μή. Τά υπό των κατοίκων
 της χώρας χορηγούμενα δάνεια ήσαν τά
 συνηθεστερα, άτε άπαιτούντα όλιγοτέραν πί-
 στιν και άτε παρουσιάζοντα μεγαλύτερας
 ευκολίας· πλούσιοι μετόκοι προσεφέροντο έ-
 νίοτε να δανείωσι τό κράτος. Ούτοι όμως
 άφειλον να μη περιπέσωιν εις γλωσσικόν τι
 λάθος, όπερ ήθελε παρακρούσει εις τό Άτ-
 τικόν ούς, άν δέν επεθύμουν να σταλάσωιν
 ύπερόριοι. Δάνεια χορηγηθέντα υπό πολι-
 του εις κράτος ξένον άπαντάσιν ούχι σπα-
 νιώς. Η Σπάρτη έδωκε τοις Σαμίσις επιχει-
 ρούσι να άνακτήσωσι την πατρίδα των, πο-
 σόν τι όπερ συνήχη υπ' αυτών δύναμει ψη-
 φίσματος της πόλεως κατά τρόπον γελοίου
 μεν δι' ήμας, άλλ' ούχι και δις τους σοβα-
 ρούς Σπαρτιάτας, οίτινες μόνον εις τό σοβα-
 ρόν του πράγματος απέβλεπον. Μία ήμερα
 νηστείας επεβλήθη τοις κατοίκους, τοις οι-
 κείταις και τοις ύποκλίτοις αυτών, πών δε
 δι' ήθελεν εξοικονομηθ ή τής νηστείας ταύ-
 της, έπρεπε να καταβληθ ή έρανος, δι' όν
 ουδεμία άνταπόδοσις ήθελεν άπαιτηθ ή. Οι
 Σπαρτιάται έδάνεισαν ώσαύτως τους τριζύ-
 κοντα εκατόν τάλαντα, ο δε λαός είτε εκ
 χρηστότητος, είτε ίσχυρίζεται ο Δημοσθένης,
 είτε εκ φόβου των Σπαρτιατικών άπειλών
 εξώφλησε τό χρέος τούτο διά γενικής φορο-
 λογίας των ακινήτων, καιτοι τινές ούχι ά-
 τόπως εξήχοντο όπως οι δανεισάμενοι άπο-
 δώσωσι τό ποσόν τούτο. Αναμριβόλως ούτε
 τόκοι, ούτε ύποθήκη έδίδθησαν διά τό δάνειον
 αυτό. Τά χορηγούμενα επί ύποθήκη ιερών
 κτημάτων η υπό ναών δάνεια άπαντάσιν ως
 επί τό πλείστον· παρ' τά δάνεια όμως, άπερ
 αι Άθηναί συνομολόγουν εκ των ναών των
 μνημονεύω ότι ο ναός της Άθηνών, έδάνει-
 σεν έντόπως χρηματικές ποσότητας ού μό-
 νον εις ιδιώτας αλλά και εις πολλές κυβερ-
 νήσεις. Ως άτοκα δάνεια ληρθέντα παρ'
 ιδιωτών δύνανται να θεωρηθώσι τά έμπι-
 στευθέντα τφ Λυκοόργη ποσά, άπερ προ-
 κατεβλήθησαν υπ' αυτού διά τας άνόγκας
 της Διοικήσεως. Ευχρίθμα παραδείγματα
 δανείων δημοσίου συνομολογηθέντων επί ύ-
 ποθήκη η ενεχείρφ άπαντάσι. Μείμων ο
 Ρόδιος, κυριεύσας Λαμψάκου, παρεχώρησε
 τόσι δανεισταίς τας προσόδους του δημοσίου,
 αιτινες ήθελον προσεχώς συλλεγθ ή.

Ταώς ο βασιλεύς της Αιγύπτου έκαμε τό
 ίδιον τή συμβουλή του Χαβρία. Οι Ορεί-
 ται της Εύβοίας υπέβητο (υπέθηκεύσαν) εις
 τον Δημοσθένην τας δημοσίας προσόδους

δις την εξόφλησιν χρέους έντόκου, φαίνεται
 δε ότι αι ποιμνινοδοσκαί του Όρχομενού έ-
 δόθησαν εις κάτοικόν τινα της Έλατίας.
 Καταναγκαστικά δάνεια είνε πανθ' όσα ψη-
 φίσματι του λαού η τυραννική διαταγή επε-
 βλήθησαν ιδιώταις είτε διότι ήσαν πλούσιοι,
 είτε διότι είχαν εις την κατοχήν των άντι-
 κείμενα έφ' ών έβασίζετο τό δάνειον. Τοιαύ-
 τη τις ήτο και η προκαταβολή του φόρου η
 υπό των πλουσίων Άθηναίων καταβαλλο-
 μένη, καιτοι χρεώστης ήτο ούχι τό κράτος
 άλλ' οι μικρότεροι φορολογούμενοι.

Οι Χίοι συνομολόγησαν δάνειν, άπερ μό-
 νον τους κεφαλαίουχους επεβάρυνον, καθόσον
 έψήφισαν όπως οι οφειλέται πληρώσωιν εις
 τό κράτος πάντα τά εις ιδιώτας χρεωστού-
 μενα ποσά. Τούτο δε ύπερρεούτο να πλη-
 ρώνη τους τόκους αυτών εκ των δημοσίων
 προσόδων, έφόσον δέν ήθελε δυνηθ ή να εξο-
 φλήση τό κεφάλαιον. Διονύσιος ο πρεσβύτε-
 ρος και Ταώς εξήτησαν ως δάνειον τον ά-
 σσημον άργυρον και χρυσόν. Οι Μειδαίοι δεό-
 μαινοι χρημάτων, όπως διεξαχγώσι τον προς
 Όλονθιος πόλεμον, απέφασαν όπως έκα-
 στος πωλήση τά άνδράποδα πάντα εκτός
 ενός άρρενος και ενός ήθλους και δανείση τό
 κράτος τό εκ της πωλήσεως συλλεγησόμενον
 ποσόν. Οι Κλαζομένιοι διά ψηφίσματος του
 δήμου κατέσχον άπαν τό εκεί παραγόμενον
 υπό ιδιωτών έλαιον, δανεισθέντες αυτό έν-
 τόκως, όπως άποσοθήσωσι την σιτοδειαν.
 Οι Έβείσιοι άπηγόρευσαν ταις γυναίξει να
 φορώσι χρυσά κοσμήματα και διέταξαν ο-
 πως τά παραχωρήσωιν ως δάνειον εις τό
 κράτος. Οι Κλαζομένιοι άφειλον τφ στρα-
 τεύματι των μισθοφόρων αυτών 20 τάλαν-
 τα και επλήρουν έπίστας τοις άρχηγόις
 των στρατευμάτων τούτων τέσσαρα τάλαν-
 τα τόκον. Ούτω έδαπάνων πάντοτε εις μά-
 την χωρίς να εξοφλώσι τό χρέος.

Όθεν έκοψαν 20 τάλαντα σιδηρών νομισμά-
 των εις ά πέδικωκαν άξίαν χρυσών, διένειμαν
 δε ταυτα κατ' αναλογίαν τοις πλουσιωτέροις,
 οίτινες επλήρωσαν ίσον ποσόν εις άργυρον. Διά
 του ποσού δε τούτου εξωφλήθη τό χρέος. Έ-
 παιδή τά σιδηρά νομίσματα τεθέντα εις κυ-
 κλοφορίαν ανεπλήρουν τά άργυρά, τό ποσόν
 των μετρητών δέν ηλαττώθη και τό σιδη-
 ρών νόμισμα εξεπλήρω την αυτήν υπηρε-
 σίαν έν τφ κράτει ήν και ο άργυρος. Ού-
 τος δε άποκλειστικώς εχρησιμοποιείτο διά
 τό εξωτερικόν έμπορίον. Έν τοσοούτφ ο σι-
 δηρος διεδραμάτιζεν δι' εκείνους ο τι σή-
 μερον τό χαρτονόμισμα. Άλλά τό δημό-
 σιον επλήρουνε τους τόκους εις τους κατα-
 βαλόντας τον άργυρον και εξηγόραζε βηθ-
 μηδόν τά σιδηρά νομίσματα· ούτω τά σιδη-
 ρά ταυτα κέρματα παρουσιάζονται συγχρό-
 νως και ως χρεωστικά όμολογία. Κατά
 φυσικήν συνέπειαν οι τόκοι ήσαν μικρότεροι,
 πιθανώς δε επλήρνετο ως τόκος ποσόν κα-
 τώτερον του συνήθους, έφόσον οι δανεισται
 είχαν εις χείρας των τό ισχύον κιβδηλον νό-
 μισμα. Έάν τό κράτος επλήρνε 10 % , τά
 4 τάλαντα άπερ επλήρωσεν εις τους άρχη-
 γούς, ήθελον τφ χρηματισμω προς έκτισιν
 τόκου και κεφαλαίου έντός οκτώ έτών. Άλ-
 λως τε αι κυβερνήσεις εξεδίδον όμολογίας,
 ως οι ιδιώται, και κατέθετον ταυτας παρ'

ιδιώταις, κυρίως δε παρ' τραπεζίταις, και,
 εάν ιερά θησαυροφυλάκια ήσαν οι δανεισται,
 έν τοις ναοίς

(Έκ του Γερμανικού)

Η ΔΗΜΟΣΙΑ ΠΙΣΤΙΣ

Δύο κεφαλαίωδη γεγονότα προκύπτουσιν
 εκ της μελέτης της δημοσιονομίας των άρ-
 χαιών, 1ον ότι αι κυβερνήσεις της αρχαιό-
 τητος ανεξήτησαν τους πόρους των κατ'
 αρχάς έν τοις ποικίλοις δασμοίς, τοις εις
 τους πολίτας επιβαλλομένοις, και έν τοις φό-
 ροις τοις εις τά ήττημένα η ύποταξαμένα
 έθνη επιτασσόμενοις· και 2ον ότι τό οικονο-
 μικόν αυτών σύστημα έστηρίζετο επί της
 εξοικονομήσεως η της έναποταμιεύσεως του
 χρήματος και του μεταλλικού πλούτου, και
 ότι σχεδόν ούδόλως κατέφευγον εις τά μέσα,
 ά εκτοτε άνώμασαν δάνεια και δημοσίαν
 πίστιν.

Έν Σπάρτη δέν ύπήρχε ποσώς η κυριο-
 λεκτικώς λεγόμενη οικονομική διοίκισις. Τά
 πάντα εγίνοντο τή ένθέρμφ συμπράξει των
 πολιτών και τό εκ σιδηρού χρηματικόν της
 κοινοβιακής ταύτης δημοκρατίας επήρκει εις
 τας άνόγκας της. Αι Άθηναί, τούναντιον, ως
 μάς διδάσκει ο Ξενοφών, είχαν σύστημα κα-
 νονικώς οργανωμένον, ού η διεύθυνσις και
 ο έλεγχος ήσαν ανατεθειμένα τή βουλή. Φαί-
 νεται ότι έν αρχή δέν ύφίσταντο ποσώς φόροι
 προσωπικοί και κτηματικοί. Οι δημόσιοι πόροι
 συνίσταντο κυρίως εκ των εισοδημάτων των
 ακινήτων του κράτους, εκ του προϊόντος των
 μεταλλείων, ών τό εισόστην τέταρτον παρε-
 χωρείτο εις την κυβερνήσιν, εκ των έπικεφα-
 λαίων (κεφαλικού φόρου) των άπελευθέρων
 και των ξένων, εκ των τελωνιακών δασμών,
 εκ των δικαιωμάτων εισπραττομένων κατά
 τας άγοράς και εις τινας δημοσίους τόπους,
 εκ των έπιτιμίων (προστίμων) και των φό-
 ρων των επιβεβλημένων εις τους ήττημένους
 κατά τον πόλεμον λαούς.

Ότε ο Σόλων μετερρύθμισε τους νόμους
 της πατρίδος του (594 π. Χ.), διήρесе τον
 λαόν εις τέσσαρας τάξεις, ών εκάστη υπε-
 βλήθη εις φόρον αναλόγως του φορολογησί-
 μου εισοδήματος, όπερ έν τή άπογραφή ώ-
 ρίζετο, κατά τρόπον όμως τοιούτον, ώστε
 ο φόρος ούτος δέν εισεπράττετο κατ' ανα-
 λογίαν αλλά κατ' αύξουσαν πρόοδον, και
 έπομένως ο πλουσιώτερος επλήρνε αν-
 λογίαν πολύ μεγαλητέραν του πτωχοτέ-
 ρου. Οι φόροι ενφωκίζοντο εις τελώνας
 η δαπάνη και ο ύπολογισμός των ποσών,
 άπερ εισεπράττοντο, εξηλέγχοντο υπό την έ-
 πίβλησιν της βουλής. Έν πολέμφ επιβαλ-
 λον φόρους έκτάκτους εις τους πολίτας και
 οι πλουσιώτεροι ήσαν υπόχρεοι να έσπλί-
 ζωσι τας τριήρεις του ναυτικού. Συμφώνως
 προς τό δόγμα της έναποταμιεύσεως, όπερ
 εγένετο έν τοις πρώτοις χρόνοις άποδεικτόν,
 τά άποταμιεύματα απετίθεντο διά τας μέλ-
 λούσας άνάγκας έν τφ θησαυροφυλακείφ του
 δημοσίου, δι' ο ήτο προωρισμένον οικόδο-
 μημά τι όνομαζόμενον όπισθοδομος (Μεούρ-
 σιος έν Κεραρω. κερ. 10, Boeck Πολιτ. Οι-

κονομία των Αθηναίων, Βαρθελεμύ Ταξείδιον του Αναχάρκιδος κεφ. 12). "Ότε η πολιτική υπεροχή περιήλθεν εκ της Σπάρτης εις τας Αθήνας τῷ 498 π. Χ, η νῆσος Δῆλος προαδωρίσθη πρὸς ἀπόθεσιν τοῦ δημοσίου θησαυροῦ τῶν Αθηναίων καὶ τῶν συμμαχικῶν πόλεων. Ὁ Ἀριστείδης ἀνέλαβε τὴν φύλαξιν τοῦ θησαυροῦ τούτου, ὅστις περιείχε 9600 τάλαντα. Οἱ ἄλλοι λαοί, καὶ μάλιστα πολλοὶ ἰδιῶται τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος, ἠκολούθησαν τὴν συνήθειαν νὰ ἐναποθέωσι τοὺς θησαυροὺς των ἐν τῷ ναφῶ τῶν Δελφῶν ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ θεοῦ Ἀπόλλωνος. Οἱ Δελφοὶ ἐνέκλειον κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς 104 Ὀλυμπιάδος (ἐν ἔτει 361 π. Χ.) τὸν θησαυρὸν τῶν Αθηναίων, τῶν Θηβαίων, τῶν Τενεδίων, τῶν Συρακουσίων κλπ. Ἀναλόγως συνθηλαί ἠκολούθησαν αἱ γειτονικαὶ μοναρχίαι τῆς Ἑλλάδος. Ὁ Ἡρόδοτος (ἐν βιβλ. 3 κεφ. 96) ἀναφέρει, ὅτι οἱ βασιλεῖς τῆς Περσίας ἀφῆρουν ἐτησίως ἐκ τοῦ εἰσοδήματος τῶν φόρων ποσὸν ἀναλογοῦν περίπου πρὸς 90 ἑκατομμύρια χρημάτων σημερινῶν, ὅπερ μετέβαλλον εἰς βάλους ὅπως τὰ φυλάττωσι διὰ τὰς ἐκτάκτους δαπάνας. Οὕτως ἐξηγεῖται διὰ πῶς ὁ Ἀλέξανδρος μετὰ τὴν κατάκτησιν τοῦ βασιλείου τοῦ Δαρείου εὖρε πλοῦτην τοσοῦτον σημαντικὰ ἀποτεθησαυρισμένα ἐν τοῖς θησαυροφυλακείαις τῆς Περσποπόλεως, τῶν Σούσων κτλ.

Ἐν ταύταις ἀπαντῶσιν ἐν τῇ ἀρχαιότητι διάφορα παραδείγματα δανείων χρηρηθέντων παρ' ἔθνους τινὸς εἰς ἄλλο, ἢ δανείων συνολογηθέντων ὑπὸ τῶν κυβερνήσεων κατὰ τὰς ἐν χρήσει διατυπώσεις τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Ἐτέρωθεν τὰ δημόσια θησαυροφυλάκια ἐδάνειον κάποτε εἰς ἰδιῶτας (Boeck Πολιτικὴ Οἰκονομία τῶν Αθηναίων). Μνημονεύουσιν ὡσαύτως παραδείγματα δανείων ἀναλόγων πρὸς τὰ σημερινὰ συναπτόμενα ὑπὸ τῶν κυβερνήσεων διὰ τῆς χρήσεως τῶν χαρτονομισμάτων. Τὰ δάνεια ταῦτα ἐγένοντο συνηθέστατα διὰ κιθῆλου νομισμάτος δερματινίου ἢ σιδηροῦ. Οἱ Καρχηδόνιοι ἰδίως ἔκαμον χρῆσιν τοιοῦτου νομισμάτος, ὅπερ κατεσκεύασαν ἐξ ὕλης ἀγνώστου καὶ περιεκαλύψαν διὰ δερμάτος φέροντος τὴν σφραγίδα τοῦ κράτους (Boeck). Ἡδύνατο τις νὰ παραθεῖσθαι καὶ ἄλλα ἀκόμη παραδείγματα χωρὶς νὰ μνημονεύσῃ τὰ συνομολογούμενα διὰ παραποιήσεως τοῦ νομισμάτος δάνεια. Ὁ Κικέρων μᾶς διδάσκει ἐν ταῖς πρὸς Ἀττικὸν ἐπιστολαῖς (βιβλ. 6 καὶ 2), ὅτι ἐπὶ τῆς ἐποχῆς του, ἦτο κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους τοῦ Ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ, αἱ ἐλληνικαὶ ἀποικίαι τῆς μικρᾶς Ἀσίας, ὧν ἦτο διοικητὴς ἐν ὀνόματι τῆς Ρώμης συνομολογήσασαι δάνεια, ἐπλήρωσαν αὐτὰ καθ' ὁλοκληρίαν. Ἄλλως τε αἱ πόλεις αὐταὶ ἀπῆλκον μεγίστην πίστewσ καὶ εὕρισκον δάνεια καὶ ἐν Ρώμῃ, ὅπου ὅμως, αἱ περὶ δημοσίας πίστewσ ἑλληνικαὶ ἰδέαι δὲν ἐγένοντο ἀποδεκταὶ οὔτε ἐφηρμοσθησαν.

Τοιαῦται ἦσαν αἱ κυριώτεραι τῶν βάσεων τοῦ οικονομικοῦ συστήματος καὶ τῆς δημοσίας πίστewσ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ ἀρχαιότητι.

(Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ).

ΑΠΟΣΠΑΣΜΕΙΣ ΣΕΛΙΑΣΣ *
Η ΧΑΡΙ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΗΑ
ΥΠΟ
Δ. Ι. ΚΟΚΚΟΥ

Τὸ προσέειπε μου Ἰω. Καμπούρογλου.

«Ὅλοι γνωρίζουν στὸ χωριὸ τὸ γέρο κυρ-Σωτήρη, Φτωχὸ πολὺ, μὰ τίμοι ἀλήθεια νοικοκύρη. Πῶς ἐκορίτσια τέσσαρα ὀμορφοκοιμημένα. Καὶ γυῖο, ποὺ γιὰ τὰς ἀδελφαὶς ἐδοῦλεν στὰ ξένα. Ἐδειχναν ὅλοι σεβασμὸ στὸ γέρο φαμελίτη, Κ' εὐτυχισμένο ἔλεγαν τὸ φτωχικὸ του σπίτι... Μὰ ἕνας ψεύτικος γαμπρὸς ἐπλάναψε, μὴ μῆρα, τὴν πρώτη του, τὴν περὶ καλὴ ἀπ' ὀλίγα θυγατέρα, Κ' ἐδοῦλιαζε τ' ἀγνοῦ σπιτιοῦ ἐκ τιμημένα χρόνια, Μῆς τὸ σκοτάδι τῆς ἔντροπης καὶ μῆς τὴν καταφρόνιαν! Μ' ἄχαρνα ἦλθ' ὁ ἀδελφὸς μὴ μῆρ' ἀπὸ τὰ ξένα, Κ' ἀκούει πῶς ἐντροπίσταν τὴν ἴδιον παρθέναν! Τὸ ἴδιο βράδυ ἔκανε γιὰ τὸ φονεῖ καρτέρι, Ἐξή φοραὶ μῆς τὴν καρδιά του ἔμπευε τὸ μαχαίρι, Καὶ τὴν τιμὴ ξανάδωκε στὴν ἀδελφὴ του πάλι... Ἐ, τοῦ ἴστωχισ' ἀκριβὰ, τὸ ἴδιο τὸ κεφάλι! Γιὰ τὴν τιμὴ τῆς ἀδελφῆς, δὲν ἐνοοῖαζε τὸ νόμο, Εἶνε φονεῖς;... τὸ αἷμά του χρωστέσθαι τὴν λαιμοτόμο! Ὅμως, πρὶν φθάσ' ἡ Κυριακὴ καὶ ἐξυψοῦν τὰ πλῆθη, Στὸ μέρος, ποῦ ἀπὸ βραδύς ἡ καρμανιόλα ἐστήθη, Ὁ κυρ-Σωτήρης, μὴ μαλλιά καταλέυκα σὰν χιόνι, Ποῦ ἀπ' τὰ χρόνια περὶ πολὺ τὸ ἄσπρισαν οἱ πόνοι, Μ' ἕνα ραβδί στὸ χερὶ του καὶ μὴ θαμπὸ τὸ μάτι, Ἐξίνησε σιγὰ, σιγὰ κ' ἀνέβη τὸ παλάτι: —Θέλω νὰ ζῶ τὴ Βασιλιᾶ, σὲ ποῦ τὸν βρῖσκω μέρος: Σὲ λίγο ἦταν ἀντικεῖ στὸ Βασιλιᾶ ὁ γέρος...»

«Ἐλτα, τοῦ λέει, Βασιλιᾶ, μῆς τὸ μικρὸ χωριὸ μου, Ἐάν νοικοκύρης τίμοις κ' ἐγὼ τὸ φτωχικὸ μου. Ἐλτα κορίτσια τέσσαρα ἀπὸ θαμμένο ταῖρι, Ἐλτα ἕνα μοναχικὸ παιδί στὴς ξενιτεῖς τὰ μέρη... Ἐ Πολλὰ κορίτσια, ἀληθινὰ, μὰ γιὰ τὴ φαμελία μου Ἐ Κ' ἐγὼ, κ' ὁ γυῖο μου ἔδουλεν στὰ ξένα, Βασιλιᾶ μου! Ἐ Ὅμως καὶ τὰ κορίτσια μου, ὄχι πῶς εἶν' ἐμένα, Ἐ Ἐμῆταν ἀπὸ μικρὰ νὰ εἶνε προκομμένα. Ἐ Μποροῦσαν καὶ μονάχα τους νὰ βγάλουν τὸ ψωμί τους, Ἐ Κ' εἶχαν καὶ προίκα, Βασιλιᾶ, μεγάλῃ—τὴν τιμὴ του! Ἐ Ἐμεῖς, ποῦ δὲν βρισκόμαστε σὲ ζακουσμέναις χώραις, Ἐ Ἄδὴ τὴν προίκα δίνουμε στὴς φτωχοπούλαις κόραις. Ἐ Μῆς τὸ μικρὸ μου τὸ χωριὸ δὲν ἔχομε παλάτια, Ἐ Ὅστε καρβόσσαις, Βασιλιᾶ, ποῦ νὰ τὰς χασίρουν ἄτα. Ἐ Δὲν βρῖσκεις μῆς τὸ σπίτι μας ἀσίμια ἢ χρυσάφι, Ἐ Κ' ἔχει ὁ ἕνας ἀπὸ μᾶς κἀνα μικρὸ χωράφι, Ἐ Ἄλλως καμπόσα πρόβατα, καὶ κάποτε στὴ στάνη, Ἐ Ἀδελφομῆνα ὁ ζευγὴς περῶ μὲ τὸν ἔσπανη... Ἐ Ἐμᾶς στὸν κῆμο, Βασιλιᾶ, θὰ βροῦν τὰ πρωτοβόρεια Ἐ Κ' ὁ ἦλιος τοῦ καλοκαιριοῦ!... ἔτσι περῶ ἢ σπῶχια!... Ἐ Ἐτσι περνοῦσ', ἀφέντη μου, κ' ἐγὼ στὸ φτωχικὸ μου, Ἐ Καὶ, σὰν τοὺς ἄλλους χωριανούς, κ' ἐγὼ γὰ τὸ δικό μου, Ἐ Ὅταν ἐμπῆκε σπῆτι μου ὁ ἀπιστος προδότης, Ἐ Καὶ ἀρπᾶζε τὸ θησαυρὸ τῆς κόρης μου τῆς πρώτης!... Ἐ Τί μὴ κιντᾶσαι; πῶς δὲν κλαῖς; πῶς, Βασιλιᾶ, δὲ [φρίττεις;]

«Ἀκούε τί λέω;... ἀκούσαι;... τῆς ἔπρε τὴν τιμὴ της! Ἐ Καὶ δὲν τῆς ἔπρε τὴ ζωὴ τὴ χλιοντροπιασμένη, Ἐ Γιὰ νὰ τὴν βλέπῃ μὴ νὰ ζῆ καὶ χλιδαὶς νὰ πεθῆνη... Ἐ Κ' ἐρήμαζε τὸ σπίτι μου, ἐμένα, τὰ παιδιὰ μου!... Ἐ Συμπῆθησέ μὲ, Βασιλιᾶ, ποῦ σχίζετ' ἡ καρδιά μου, Ἐ Κ' ἐδόμωσα... τὸ φταίξιμο, τὸ ζέρω, εἶναι μεγάλο. Ἐ Ὅμως... μᾶς ἔπρε τὴν τιμὴ! ἐμεῖς δὲν εἴχαμ' ἄλλο! Ἐ Ὁ γυῖο μου ἀπ' τὴν ξενιτεῖα ἐγύρισε μὴ μῆρα Ἐ Κ' ἀκούει τὴν ἀπέλωτη ἔντροπῃ, ἀπ' τὸν πατέρα Ἐ—Καὶ δὲν τὴν παίρνει; ρῶτησε.—Παιδί μου ἔπρε ἄλλη, Ἐ Τοῦ εἶπα ἴσ' ἐσῆκωτε, μὴ πόνου τὸ κεφάλι,

* Ἐκ τῶν προηγουμένων ἐκδοθησῶν Π ο ι κ ῆ σ ε ω ν τοῦ κ. Δ. Ι. Κόκκου.

«Καὶ, βλέποντας τὴν ἀδελφὴ—Μᾶς ἔντροπιασε, τῆς λέει, Ἐ Μᾶς ἔντροπιασε!... καὶ σὰν παιδιὰ ἀρχίνησε νὰ κλαῖ... Ἐ Τὸ ἴδιο βράδυ ἔκανε μῆς τὸ χωριὸ καρτέρι, Ἐ Κ' ἐκεῖ ποῦ διάβαίν' ὁ φονεῖς μὲ τ' ἀκριβὸ τοῦ ταῖρι, Ἐ Σὰν ὄχνητρα ποῦ τὴν πατοῦν, ἀπάνω του ἐχόθη, Ἐ Καὶ τὸ μαχαίρι τοῦχοσε ἐξή φοραὶ: στὰ στήθη! Ἐ Ἐξή φοραὶ τὸν ἀκότωσε, χωρὶς νὰ πῆ μὴ λέξει, Ἐ Γιατί κ' ἐκεῖνος; Βασιλιᾶ, ἐσκότωσε ἄλλους ἐξή, Ἐ Τὰ τέσσαρα κορίτσια μου, ἐμένα τὸ παιδί μου, Ἐ Ἀυτὸς μᾶς ἀκότωσε, αὐτὸς μᾶς ἔπρε τὴν τιμὴ μας, Ἐ Κ' ἔκαμε τὸ κορίτσι μου γιὰ πάντα νὰ πεθῆνη!... Ἐ Καὶ σύ, μεγάλ', ἀφέντη μου, τὸ ἴδιο ἤθελες κἀν, Ἐ Σὲ κ' εἶνον, ὅπου θάμπαينه στὸ στήθι σου μὴ μῆρα, Ἐ Καὶ δάκλαιβε... συμπῆθησέ τὸν ἄμοιρο πατέρα, Ἐ Ποῦ γιὰ τὸ γυῖο του ἐργεῖται στὰ πόδια σου νὰ πέση, Ἐ Ἄχ, κ' ὁ τρελὸς στοῦ Βασιλιᾶ ἔθελε νὰ μῆτ' ἔθει! Ἐ Συμπῆθησέ μ', ἀφέντη μου!... μὰ τί νὰ κἀνω πάλι, Ἐ Ὅταν ζητοῦν νὰ κόψουν τοῦ γυῖοῦ μου τὸ κεφάλι! Ἐ Τοῦ γυῖοῦ μου, τοῦ μοναχογυιοῦ! Ἐ Ἐξή, τὸν ἔχων... Ἐ Κ' ὅταν θὰ πάρη, Βασιλιᾶ, ὁ θάνατος καὶ μῆρα, Ἐ Τὰ τέσσαρα κορίτσια μου μονάχα πῶς θὰ μείνουν; Ἐ Χωρὶς πατέρα κ' ἀδελφὸ, γιὰ πῶς μου, εἴ θὰ γίνουν; Ἐ Πῶς θὰ ζεργῶν, Βασιλιᾶ, τοῦ κόσμου τὴν ἀπάτη, Ἐ Ὅταν δὲν θάχουν ἀδελφὸ στὸ πλάι τους προστάτη; Ἐ Ὅχι! τὸ δόλιμο παιδί μὴν κόψ' ἡ καρμανιόλα... Ἐ Ἡ πῆς νὰ κόψουν, Βασιλιᾶ, καὶ τὰ κορίτσια μ' ὅλα!...»

Ἐ Ἐπε κ' ἀρίνει σὰν τρελὸς ὁ γέρος τὸ παλάτι, Χωρὶς νὰ δῆ πῶς ἔδεχοντο τοῦ Βασιλιᾶ τὸ μάτι...

Καλὰ δὲν ἐξημέρωσε ἡ Κυριακὴ ἀκόμη, Ποῦ ἀπὸ πλῆθος ἀμετρο ἐγέμισαν οἱ δρόμοι. Τρέχουν γουναῖκες καὶ παιδιὰ, μ' ὄχλοθὸ μὴ μῆρα, Ἐκαί, ποῦ τὸ κατὰδικοῦ θὰ κόψουν τὸ κεφάλι! Σὲ μὴ πλατεῖα μακρυτὴ, ἀπὸ στρατὸ κλεισμένη, Τὴν κελὸ τ' ἔχονε ἀπὸ βραδύς σημημένη, Καὶ ἐτρέπε κόσμος γύρω της, καὶ περὶ δὲ βρῖσκεθεθε; Νὰ δῆ τὸν ἄμοιρο φονεῖ καὶ νὰ τὸν συχωρήσῃ... Ἐ Κ' ἄχαρνα—Νάτος! φώναξαν, ἔχει θανάτου χρώμα!... Ἐ Κ' ὁ θάνατος, λέει, ἔκλεισε μὴ μῆς τὸ κῆθε σῶμα! Μὴ τὴ σιγῆ μ' ἀνέβαινε γλωμῶς τὴν κελουτῆ, Ἐ Ἐβῆτ' ὁ ἦλιος κ' ἔβριζε ἀπάνω του μ' ἄντα, Ἐ Ἄκτινα, ποῦ ἐκῆκλωσε, ὡσὰν χρυσὸ στεφάνι, Τὸν τιμημένο μάρτυρα, κομμάτι πρὶν πεθῆνη! Ἐ—Θάρρος, τοῦ λέει ὁ παππᾶς, παιδί μου! μὴ φοβῆσαι... Ἐ—Σχωρᾶτέ με καὶ θεὸς σγορῶς!—Συχωρῆμένος νῆσαι! Ἐ Ὅλος ὁ κόσμος—μὴ φωνῆ—γεμίζει τὸν ἀέρα... Ἐ Μ' ἄλλη φωνή, ἀνέλπιστη, ἀκούγεται ἀπὸ πέρα, Ἐ—Σταθεῖτε λίγο, χριστιανοί, σταθεῖτε! χάρι, χάρι! Στέλνει ὁ μεγάλος Βασιλιᾶς στὸ τίμοι παλῆχρον...

ΤΟ ΙΝΔΙΚΟΝ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ
Η ΒΑΣΑΒΑΔΑΤΤΑ ΤΟΥ ΣΟΥΜΠΑΝΤΧΟΥ

Ἡ Σανσκριτικὴ φιλολογοία δὲν ἐνδιαφέρει μόνον τοὺς ἰνδολόγους· ἐνδιαφέρει ὡσαύτως τοὺς σοφοὺς τοὺς καταγινόμενους περὶ τὴν γνῶσιν τῶν ἀπερίων παραγωγικῶν ποιικειῶν τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος, ἐν οἰσθῆποτε τόπω καὶ ἐποχῇ αὐταὶ ἐφύθησαν, ἐν οἰσθῆποτε ἰδιωμάτι· καὶ ἂν ἐξεφράσθησαν. Μεταξὺ τῶν διαφόρων εἰδῶν, εἰς ἃ οἱ κλασσικοὶ συγγραφεῖς τῶν Ἰνδιῶν ἐπεδόθησαν, τὸ μυθιστόρημα εἶνε τὸ ἦττον ἐκῆκῶσαν τὴν προσοχὴν τῶν σοφῶν. Ἐσκέφθη λοιπὸν ὅτι δὲν θὰ ἦτο ὅλος ἀδιάφορον νὰ περιγράψῃ ἔργον τὴ μὴ ἀπῆλλαγμένον ἐλλείψαν, φέρον ὅμως τὸν τύπον σπανίας καὶ ἰσχυρᾶς πρωτοτυπίας. Προετίμησα δὲ δύο τριῶν ἄλλων ὁμοίας φύσεως τὸ τοῦ Σουμπαντχοῦ,

πρῶτον διότι φέρει εἰς τὸν ἀνώτατον βαθμὸν τὸν λεπτόν καὶ τεχνητὸν χαρακτήρα, τὸν οἰκτεῖν εἰς τὰ πλείστα τῶν Ἰνδιῶν ἔργων· δεύτερον δὲ διότι δὲν μετεφράσθη εἰς οὐδεμίαν εὐρωπαϊκὴν γλῶσσαν, καὶ ὡς τοιοῦτον δὲν εἶνε προσιτὸν ἢ εἰς τοὺς σπανίους τῆς Σανσκριτικῆς γλώσσης ζηλωτάς. Ἐν πρώτοις θὰ εἴπωμεν λέξεις τινὰς περὶ τῆς ὕλης, τοῦ συγγραφῆως καὶ τοῦ ὕφους αὐτοῦ· εἶτα θ' ἀπαριθμήσωμεν συντόμως τὰς περιπετείας τῆς ἡρώιδος· τέλος, θὰ παραθέσωμεν αὐτολεξεῖ μεταφραστικῶν δύο ἐκτενῶν κᾶπως χωρίων, ὅπως δώσωμεν ἀκριβῆ ἰδέαν τοῦ ὕφους τοῦ συγγραφῆως ἐν τῇ ποιήσει καὶ τῷ πεζῷ λόγῳ. (1)

Η ΨΑΗ

Ἐάν κρίνη τις ἐκ τοῦ σχετικῶς μεγάλου ἀριθμοῦ τῶν ἔργων τῶν φερόντων ὡς τίτλον τὸ ὄνομα τῆς ἡρώιδος ταύτης, ἢ ὑπόθεσις τῆς Βασαβαδάττας θὰ ἦτο λίαν δημῶδες ἐν Ἰνδιῶν. Ἀπὸ τοῦ δευτέρου ἡμίσεως τοῦ Δ' αἰῶνος ἀναφέρεται μυθιστορία ἐπιγραφομένη οὕτως. Βραδύτερον τὸ περιφρονεῖ δρᾶμα *Μαδράβα καὶ Μαλάτι* τοῦ ποιητοῦ Βχάβαπούτι (Ἡ' αἰὼν μ. Χ.), ὑπανίσταται σύγγραμμά τι φέρον τὸν αὐτὸν τίτλον: ὁ ἐραστὴς τῆς ἡρώιδος καλεῖται Οὐδαχάνα, ὁ δὲ προτιμώμενος ἀντίζηλος, Σανζάνα. Ὑπάρχει ἐπίσης καὶ ἕτερα *Βασαβαδάττα*, ἢς τὰ συμβῆντα λεπτομερῶς περιγράφονται ἐν τῷ *Καθᾶ-Σαρί-Σαγῆρα* (ὁ ὠκεανὸς ἐν φε συρρέουσιν οἱ ποταμοὶ τῶν ἱστοριῶν) τοῦ Σομαδέβα-Βχάττα, (18' αἰὼν μ. Χ.). Ἡ ἡγεμονία παριστάται ὡς θυγάτηρ τοῦ βασιλεῖος Χάδραμαχάσσενα, βασιλεῖος τῆς Ὀκζαγνί. Ὁ μείζονα ὅμως στοργὴν πρὸς τὸ πρόσωπον τῆς Βασαβαδάττας ἔχων, εἶνε ἰδίῳ ὁ Βασιλεὺς τῆς Κανόγης, Σρι-Χαρσχαδάβας (πρῶτον ἡμῖς τοῦ Ἡ' αἰῶνος) ὁ ὑποτιθέμενος συγγραφῆως τριῶν ὠραιωτάτων δράματων, τοῦ *Ναγαράνδα* (χαρὰ τῶν ὄφρων) *Ραταβάλι* (τὸ περιδέραιον) *Πριναδαρσίκα* (.....) Ἡ ἡρώς τοῦ δευτέρου ἐκ τῶν ἄνω παρατεθέντων δράματων εἶνε ἡ Βασαβαδάττα, ἢς ἐραστὴς ὁ Βάττας, Βασιλεὺς τῶν Καουσαμπι, πατὴρ δὲ ὁ Πραδούτας; ἡγεμῶν, οὐτίνος παραλείπεται τὸ Βασιλεῖον. Ἐν τῷ *Πριναδαρσίκα*, ἢ Βασαβαδάττα εἶνε δευτερεῖον πρόσωπον τὰ συμβῆντα δ' αὐτῆς εἰσὶν ἡ ὑπόθεσις παρρησάκτου παραστάσεως παιζομένης ἐν τῷ μέσῳ τοῦ δράματος. Βραδύτερον θέλομεν ἰδῆ πῶς ἐπραγματεῖσθαι τὴν κλασσικὴν ταύτην ὑπόθεσιν ὁ Σουμπαντχοῦ. Ὅτι δυνάμεθα νὰ προεῖπωμεν εἶνε, ὅτι τὸ ἔργον του δὲν ἔχει κοινὸν ἢ τὸν τίτλον μετὰ τῶν προαναφερθέντων, ἢ ὑπόθεσις πτωχοτάτη ἄλλως, ἦτο ἰδία αὐτοῦ δημιουργία.

Ο ΣΥΓΓΡΑΦΕΥΣ

Κατὰ ποίαν ἐποχὴν ἠμαζεν ὁ Σουμπαντχοῦ; Χωρὶς νὰ ἐξετάσωμεν λεπτομερῶς ἀπάσας τὰς λίαν ἀρίστους πληροφορίας περὶ τοῦ συγγραφῆως μας, ἀρκεσθῶμεν εἰς τὸ νὰ καθορίσωμεν τὰ δύο μεγάλα ὄρια μεταξὺ τῶν ἰσοπρόλογος ὡς καὶ ἐν τῇ δὲ χωρία τῆς διηγήσεως εἶνε εἰς στήθους: τὸ ὑπόλοιπον εἶνε εἰς πεζὸν λόγον, ἀλλ' ὑπερβαλλόντως ποιητικόν.

ὁποῖον δύναται τις νὰ κατατάξῃ τὴν ὑπαρξίν του. Τὸ πρῶτον καθορίζει ἡμῖν ἡ πολύτιμος μαρτυρία τοῦ προλόγου του, ἐν φε ἐκφράζει τὴν λύπην του ἐπὶ τῇ ἐξαφανίσει τοῦ ἐνδόξου μονάρχου Βικραμαδίτυα. Γνωστὸν ὅτι ὁ Βικραμαδίτυας, ὁ σεβαστὸς Ἰνδός, ἠθροῖσεν ἐν τῇ αὐλῇ αὐτοῦ τοὺς ἐννεὰ μαργαρίτας τῆς Σανσκριτικῆς φιλολογοίας, μεταξὺ τῶν ὁποῖων καὶ τὸν Καλιδάσά. Μῆπως ἐκ τῶν λόγων τοῦ Σουμπαντχοῦ πρέπει νὰ συμπεράνωμεν, ὡς πράττει σχολιασταὶ τις, ὅτι ἦτο εἰς τὸν ἐνούσομενον τοῦ Βασιλεῖος τούτου, καὶ ὅτι ἐν τῇ μυθιστορίας του, γραφεῖσθαι ὀλίγον μετὰ τὸν θάνατόν του, ἀπέδιδεν ὄψιμον λατρείαν εἰς τὴν μνήμην τοῦ προστάτου του; Ὁ συλλογισμὸς οὗτος εἶνε παρακενδυνευμένος. Ἡ μνήμη τοῦ Βικραμαδάτυα δεικνύμενη ἐπὶ πολλῶν δημῶδης μεταξὺ τῶν σοφῶν, καὶ ἐπὶ πολλὰς γενεὰς μετὰ τὸν θάνατόν του, δυσσηνησέτου ἐπὶ τῇ στερήσει τῶν χαρίτων, δι' ὧν ὑπερπλήρου τοὺς ποιητάς. Ὅτι ἐξάγεται εἶνε ὅτι ὁ Σουμπαντχοῦ εἶνε μεταγενέστερος τοῦ Βικραμαδίτυα. Ἐνταῦθα ὅμως ὑπάρχει καὶ ἄλλη τις ἀβεβαιότης. Ὑπῆρχον πολλοὶ ἡγεμῶνες φερόντες τὸ ὄνομα τοῦτο: Ἐξ ἄλλου πάλιν, ὁ συγγραφῆως τοῦ μυθιστορήματος *Καθαμπαρί*, Βανᾶ Βχάττας, γράψας περὶ τὸν Ζ' μ. Χ. αἰῶνα, ὑπανίσταται ἐν τινι τῶν συγγραμμάτων του τὸν Σουμπαντχοῦ. Οὗτω δυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν μετὰ πλείστης πιθανότητος, ὅτι τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος βιβλίον εἶνε ἀρχαιότατον γραφὴν πρὸ δώδεκα αἰώνων καὶ πλέον, καὶ ἀνήκον εἰς τὴν καλὴν ἐποχὴν τῆς ἰνδικῆς φιλολογοίας τοῦ μεσαιῶνος.

ΤΟ ΓΦΟΣ

Ἐάν, ὡς λέγουσιν, ἀνδρὸς χαρακτήρ ἐκ λόγου γνωρίζεται ὁ Σουμπαντχοῦ θὰ ἦτο παράδοξος ἄνθρωπος. Ἐν πρώτοις, ἢ διηγήσεως καὶ λογοπαίγνια, ἐν δὲ ταῖς περιγραφαῖς, ἀπειρίαν εἰκόνων ἐπιτετηθευμένων καὶ διφοροῦμένων, καὶ θὰ λάβετε ἰδέαν τῶν καλλῶν τοῦ ὕφους συγγραφῆως ἐξυμνοῦντος ἑαυτὸν ὡς ὑπερέχοντος περὶ τὴν σύνθεσιν ποιημάτων, ὧν ἐκάστη συλλαβὴ ἔχει διπλὴν ἔννοιαν.

ΑΙ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΑΙ ΤΗΣ ΒΑΣΑΒΑΔΑΤΤΑΣ

Ὑπῆρχεν ἀπαράμυλλος τις βασιλεὺς ὀνομαζόμενος Χινταμάνι, εὐσεβὴς, δίκαιος, ἐλεήμων, πεπαιδευμένος, ἀγαπώμενος ὑπὸ τῶν ὑπηκόων του καὶ φοβερός εἰς τοὺς ἐχθροῦς του. Εἶχεν υἱόν, ὀνόματι Κανδαρπακετοῦ, βασιλόπουλον τέλειον, ὃν πᾶσαι αἱ νεάνιδες ἠγάπων κρυφίως, ἀλλὰ τοῦ ὀποίου οὐδεμίαν ἐστάθη ἱκανὴ νὰ κατακτήσῃ τὴν καρδίαν. Πρῶταν τινὰ εἶδε κατ' ὄναρ ἡγεμονίδα συνοῦσαν κάλας τὰς τελεωτήτας τῆς γυναικείας κλονῆς. Ἐξυπνήσας ἔπεσεν εἰς βαθεῖαν μελαγχολίαν, ἀποποιούμενος πᾶσαν τροφήν καὶ διέχων βίον μονήρη. Μάτην προσεπάθησε νὰ τὸν διασκεδάσῃ ὁ ἐμπιστος αὐτοῦ Μακαρανδᾶς, ὅστις καὶ συγκατετέθη νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ ἀποφασίαντα νὰ πορευθῇ πρὸς ἀναζήτησιν τῆς ὠνιαίας ἀγνώστου. Περὶ τὴν ἐσπέραν οἱ δύο φίλοι ἐφθασαν πρὸ τοῦ ὄρους Βινδία, τοῦ διαχωρίζοντος

ΑΔ τὸ Δεχάν, καὶ εἰδείνυσαν λιτῶς, φροντίζοντες ἀγρίου καρπούς καὶ ρίζας· εἶτα ἀπεκοιμήθησαν ἐπὶ κλίνης ἐκ φύλλων. Ὁ ὕπνος τοῦ ἡγεμόνος διεκόπη ἔνεκα συνδιαλεξέως τινος γενομένης ἐπὶ τῶν κλάδων τοῦ δένδρου εἰς τὴν ρίζαν τοῦ ὁποίου ἀνεπαύετο. Ἔτσι εἶπε τὸ οὗς: ἦτο κορώνη τις ἐλέγχουσα φιττακὸν ὡς ἐπιστρέφοντα βραδείως εἰς τὴν συζυγικὴν φωλεάν. Ὁ φιττακὸς ἐδικαιολογήθη διηγῶν τὰ ἑξῆς:

« Ἐγγὺς τοῦ Γάγγου ὑφούται ἡ πόλις Κουσουμαπούρα (πόλις τῶν ἀνθέων), ἧς ὁ βασιλεὺς Ἐρυνγκαρσαχάρας ἔχει μονογενῆ θυγατέρα ὀνομαζομένην Βασαβαδάτταν. Ἡ ἡγεμονίς αὐτῆ, ἂν καὶ ἐπίγαμος, ἀπεποιήθη μέχρι τοῦδε πάντα τοὺς ζήτησάντας αὐτήν. Μίτην ὁ βασιλεὺς προσέκλεσε παρ' αὐτῆ τοὺς βασιλοπάιδας τῶν πέριξ, ὅπως ἡ ἡγεμονίς ἐκλέξῃ· ἐξ ὧν τῶν προσελθόντων οὐδεὶς ἤρσεν αὐτῆ. Εἶδεν ὁμοῦ καθ' ὕπνον τὸν ἰδωδὴν ἔραστὴν, ὃν ἐπέζητει, καὶ εἶπε οὗτος ὁ υἱὸς τοῦ βασιλέως Χινταμανί. Ἐξεγερθεῖσα ἡ Βασαβαδάττα τοσοῦτον ἐξησθένησεν, ὥστε αἱ ἐμπιστοὶ αὐτῆς ἀδυνατοῦσι νὰ τὴν ἀγεγείρωσιν. Ἀπὸ τῶν παρ' αὐτῆσιν καὶ τῶν δακρύων καταπίπτει λιποθύμος· εἶνε φρικτὰ ἐρωτευμένη. Ἡ ἀκόλουθος αὐτῆς Ταμαλίκα, ἀποσπάζουσα τὸ μυστικὸν τῆς, ἀνεχώρησε πρὸς ἀναζητήσαν τοῦ Κανδαρπακετοῦ, νῦν δὲ εὐρίσκεται παρὰ τὴν ρίζαν τοῦ δένδρου τούτου.»

Ἡ ἀφήγησις τοῦ φιττακοῦ, ὡς πᾶς τις ἔγνωε, δὲν ἀπέβη εἰς μάτην· ὁ νέος πρίγκιψ ἀδύνηθη ὑπὸ τῆς ἀκολουθοῦσας παρὰ τῆ εὐνοουμένης του.

Ἡ συνέντευξις ἐγένετο ἐν τινὶ ἐξ ἐλέφαντος δωματίου, ἐνὸς δὲ κατανοεὶ τις τὰς διαχύσεις, εἰς ἃς ἀφίθησαν οἱ δύο ἔρασταί. Ἄλλ' ἰδοὺ καταφθίνει διαγγελεύς ὀνοματι Καραβάτι, ἧτις ἀγγελεῖ εἰς τὸν Κανδαρπακετοῦ, ὅτι ὁ Βασιλεὺς, δυσαρσεσθηθεὶς ἐκ τῶν ἀναβολῶν τῆς θυγατρὸς του, ὤρκεισθαι νὰ τὴν νυμφεύσῃ, ἐντὸς εἰκοσιτεσσάρων ὥρων, μετὰ τὸν Πουσακακετοῦ, υἱὸν τοῦ Βιζαγακετοῦ, ἡγεμόνος τῶν Βιθαδάχρας (ἀερῖαν πνευματικῶν κατοικοῦντων τὰ Ἰμαλάια) ὅτι ἡ Βασαβαδάττα ἀπεφάσισε ν' ἀποθάνῃ παρὰ νὰ ἐνδώσῃ εἰς τὸν βδελυρὸν τοῦτον γάμον, καὶ ὅτι ἐφθασεν ἐν καιρῷ ὅπως τὴν σώσῃ.

Οἱ δύο ἔρασταί ἀναβαινοῦσιν ἐπὶ τινος ἱππόγρυπος, ὅστις τοὺς μεταφέρει ἀκαριαίως εἰς τὴν μακρὸν δάσος, ὅπου καταβληθέντες ὑπὸ τοῦ κόπου ἀπεκοιμήθησαν.

Ἐξυπνήσας ὁ Κανδαρπακετοῦ βεβαιούται περὶ τῆς ἐξαφανίσεως τῆς ἐρωμένης του. Ἀπὸ μᾶτην ἡ ἡγὼ ἐπανελάβε τὰς ἀπελιπτικὰς προσλήψεις του, καταρωμένου τὴν διώκουσαν αὐτὸν μοῖραν, ὁ ἡγεμονόπαις διηυθύνθη πρὸς μεσημβρίαν πρὸς τὴν θάλασσαν, σκοπῶν νὰ πνιγῇ. Καθ' ἣν στιγμὴν ἦτο ἔτοιμος νὰ ἐκτελέσῃ τὸ σχέδιόν του, ἐκρατήθη ὑπὸ φωνῆς ἐξ οὐρανοῦ προερχομένης, καὶ ὑποσχομένης αὐτῷ, ὅτι θ' ἀνεύρη τὴν μνηστῆν του. Ἀναλαμβάνει τότε τὸ θάρρος καὶ τὴν πορείαν του, πλανώμενος μέχρι τοῦ θέρους ἐν τοῖς δάσασιν. Ἡμέραν τινα βλέπει λίθινον ἀγαλλμα, ὁμοίχον ὑπερβολικὰ πρὸς τὴν Βασαβαδάτταν. Τὸ ἐγγίσει, καὶ ἡ ἡγεμονίς (διότι αὐτὴ ἦτο) ἀνα-

λαμβάνει τὴν φυσικὴν τῆς μορφήν, καὶ τῷ διηγῶν τὰς περιπετείας τῆς.

« Ἐγερθεῖσα πρὶν τοῦ ἔραστοῦ τῆς, ἀπεμακρύνθη ὀλίγον πρὸς εὐρεῖαν τροφῆς. Μετ' ὀλίγον ἀπῆλθεν στρατὸν ἐστρατοπεδευμένον, οὗτινος ὁ ἀρχηγός, εἰδοποιηθεὶς ὑπὸ τῶν προσείπων του, ἔδραμε ὅπως τὴν προφθάσῃ. Εὐτυχῶς δι' αὐτὴν κατέφθασεν ἕτερος ἀντιζήλος ἐπίσης ὑπὸ πολυαριθμὸν στρατοῦ ἀκολουθοῦμενος, ἐνῶ δὲ οἱ δύο στρατοὶ ἐπολέμων λυσοσώδως, αὕτη ἔδραπέτευσε. Δυστυχῶς ἡ καλύβη τοῦ ἐρημίτου, ἧτις εὐρίσκειτο ἐγγὺς τοῦ αἰγιαλοῦ, κατεστράφη ἐκ τῆς ταραχῆς, καθ' ἣν στιγμὴν ὁ ἐρημίτης μετέβαινε πρὸς συλλογὴν ἀνθέων διὰ τῆς θυσίας. Ἐπιστρέψας ὁ δούλομος ἀσκητὴς καὶ ἰδὼν τὴν δυστυχὴ νεάνιδα, τὴν καθίστασθαι ἀδίκως ὑπεύθυνον τῆς καταστροφῆς τοῦ ἐρημητηρίου του, καὶ χωρὶς νὰ ζητήσῃ οὐδεμίαν πληροφορίαν τὴν καταράται: νὰ μεταβληθῇ εἰς λίθον, καὶ νὰ μὴ ἀναλάβῃ τὴν προτέραν αὐτῆς μορφήν παρὰ τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν θὰ τὴν ἐγγίσῃ ὁ ἔραστής της.»

Τὸ ὑπόλοιπον ὑπονοεῖται: Οἱ δύο ἔρασταί συνοδεύονται ὑπὸ τοῦ Μακαράνδα, ἐπιστρέφουσαν ἀκαλυπτῶς τὴν φορὰν ταύτην, εἰς τὴν αὐτὴν τοῦ βασιλέως Χινταμανί, ἐνθα αἱ χαραὶ τοῦ ὑμναίου στέφουσι τὴν ἀμοιβαίαν ἀφοσίωσιν των. Ὁ συγγραφεὺς δὲν μᾶς λέγει ἂν ἦσαν εὐτυχεῖς καὶ ἂν ἀπέκτησαν πολλὰ τέκνα, ἀλλὰ τοῦτο εὐκόλως μαντεύεται.

(Ἔπειτα τὸ τέλος.)

HENRY GREVILLE

ΑΙ ΔΟΚΙΜΑΣΙΑΙ
ΤΗΣ ΡΑΙΣΑΣ

(Μυθιστορία)

Α'

Ἡ κόμησα Γκρέτσκα, κατὰ τὴν ὑπόθεσιν τῆς, ἔγραψε πρὸς τὴν ἀνεψιάν της ἵνα τῇ ἀναγγεῖλῃ τὸν γάμον τοῦ Βαλερίου «Ἐἶνε νεανικὴ τρέλα, ἔγραφε, σκληρῶς τιμωρηθεῖσα. Ἐν τῷ ἐπεισοδίῳ τούτῳ διεδραμάτισα πρόσωπον, ὅπερ διὰ παντὸς τρόπου οὐθὲν ἠδύνησεν νὰ ἀποφύγῃ. Φαίνεται ὅμως ὅτι ἦτο πεπρωμένον. Συγχώρησον νὰ παρατρέξω τὰς θλιβεράς λεπτομερείας καὶ νὰ σοὶ εἰπῶ δύο λέξεις μόνον περὶ ἐκείνης, ἧτις ἔκτοτε εἶπε μετὰ εἴτε ἀνευ τῆς θελήσεως ἡμῶν ἐγένετο ἀνεψία μου καὶ υἱομῆρ σου. Εἶνε αὕτη νέα κόρη, σωφρονεστάτου ἐξωτερικοῦ, ἀνευ προουσίας ἀλλὰ πεπρωμένης δι' εὐφροσύνης ἀνατροφῆς. Ἡ ἠθικὴ τῆς εἶνε ἀμειψτος, αἱ ἀρχαὶ τῆς καλάι. Ἐάν, ὡς πιστεύω, ἔλθῃ νεὶς τὴν ἐξοχὴν ἐν τοῖς κτήμασι τοῦ Βαλερίου, θὰ γίνῃ γείτων σου. Θὰ τὴν ἐπινοήσῃ ἰσως νὰ τὴν ἴδῃς ἐν πάσῃ περιπτώσει θὰ ἀκούσης νὰ ὁμιλῶσι περὶ αὐτῆς.»

Κράτει με ἐνημέρον παντὸς ὅ,τι μάθησ' νῆ νέα αὐτὴ δὲν μοὶ ἐφάνη οὔτε φίλη τῶν βασιλικῶν οὐδὲ χυδαία ὑπαρξίς· ἐπειδὴ δὲ

νένδιαφέρομαι διὰ πᾶν ὅ,τι ἀφορᾷ τὸν Βαλερίου, θέλω νὰ μανθάνω λεπτομερῶς τὰ κῆρα αὐτῆν.»

Αἱ ὀλίγαι εὐγενεῖς οἰκογένειαι τῶν περιχώρων, αἵτινες εἰς περιεργίαν εἶπε ἐξ ἄλλων λόγων ἐξηκολούθουν νὰ διατηρῶσι φιλικὰς σχέσεις μετὰ τῆς κ. Μαρσῶφ, ἔσπευσαν μετὰ ἀμέτρου χαρᾶς νὰ ἀναγγεῖλωσιν αὐτῇ τὴν ἀφίξιν τῆς νύμφης. Αἱ ἀντιφατικώτεροι φῆμαι ἐκυκλοφόρουν εἰς βῆρος τῆς νέας κυρίας Γκρέτσκα. Αἱ ἔκτακτοι περιστάσεις, καθ' ἃς ἐτελέσθη τὸ συνοικεῖσιον τοῦτο, ἔδωκαν ἀφορμὴν εἰς παντοειδεῖς φαντασιολογίας· ἔνεκα τούτου ἤρχοντο νὰ ζητῶσι πληροφορίας παρὰ τῆς Ἑλένης, αὕτη ὁμοῦ μὴ γνωρίζουσα τι πλεόντερον τῶν ὧν ἦθεα τῆς τῆ ἔγραψε, δηλαδὴ ὀλιγώτερα τῶν διαδιδόμενων ὑπὸ τῶν καλῶν ἐκείνων ψυχῶν, ἀφίθη ταχέως εἰς τὴν ἡσυχίαν τῆς.

Ἐν ἀρχῇ ὤρκεισθαι νὰ μὴ συνδέσῃσιν σχέσεις πρὸς τὴν Ραῖσάν, τὴν θυγατέρα ἐνὸς στρατιωτικοῦ ἐκεῖ ἀπαύει, μίαν κόρην, ἧτις ἐγένετο ἡρώϊς τόσοσιν πολυθροῦβου περιπετείας. Ἐψιθύριζεν ἡ μίᾳ εἰς τὴν ἄλλην φρικτὰς λεπτομερείας, αἵτινες ἀπεδείκνυον, ὅτι εἴαν ἡ ἀρετὴ ἐξηφανίζετο ἐκ τῆς γῆς, βεβαίως δὲν θὰ ἀνευρίσκετο εἰς τὸ βῆθος ρωσικῆς τιωσ ἐπαρχίας. Πόθεν ἐμαθον τὰς λεπτομερείας ταύτας; Οἱ διαδιδόντες αὐτὰς θὰ εὐρίσκοντο εἰς πολλὴν ἀμυχανίαν, ἂν ἐπρόκειτο νὰ ὑποδείξῃσιν τὰς πηγὰς των. Οὕτως ἀπερασίθη ἐν τινὶ χωρῷ, ἐν ᾧ εἶχε συρρέουσα ὅλη ἡ εὐγένεια τοῦ Κ... ἵνα μὴ δεῖς μεταβῆ πρὸς ἐπισκεψῆν τῆς νέας κομῆσεως Γκροῦτσκα.

Ἐάν ἡ ἀνδραδέλφη τῆς κ' αὐτῇ εὐρεθῶσι σύμφωνοι, θὰ ἀποτελέσωσιν ἐξαιρετικὴν συντροφίαν· εἶνε ἀξίαι, ἔνεκα τῆς ἀμοιβαιότητος τῶν αἰσθημάτων των, νὰ γίνωνται αἱ καλλίτεροι φίλοι τοῦ κόσμου· εἶπεν ἡ κυρία Παλούσκα. Αὕτη ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς χηρείας τῆς ἀνῆλθε καὶ αὐθις ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας· ὁ γενικὸς διοικητὴς τῆς ἐπαρχίας διὰ τῆς ἀμέτρου εὐνοίας του μεγάλως εἶχε συντελέσει εἰς τὸ νὰ λησμονηθῶσιν αἱ παλαιαὶ ἐκείναι ἐξεγέρσεις τῆς κοινῆς γνώμης.

Δὲν θὰ γίνωμεν ἐν μὲν μικρὰν αὐτῆν, συνεπέραναν ἄλλη τις κυρία ὀλιγώτερον ἔνδοξος τῆς ὠραίας Παλούσκα ἀλλ' ἀδίκως, διότι ἐκτὸς τῆς καλλονῆς εἶχεν ὅλα τὰ ἄλλα προσόντα αὐτῆς, ἵνα ἐξίσου διαφημιζήται.

Ἡ Ραῖσα οὐδὲν ἐγίνωσκε περὶ τῶν εὐγενῶν τούτων ἀποφάσεων. Ἐφθασεν εἰς τὴν ἐξοχὴν καλὴν τινὰ ἐσπέραν τοῦ Μαίου· ὁ ἥλιος δὲν εἶχε δύση ἐτι, ἀλλ' αἱ ἀκτίνες του, ὀριζοντίως διαπερῶσαι τὸ ἀρτιθαλὸς φύλλωμα ἐδείκνυον τὴν ὥραν μᾶλλον προκεχωρημένην. Οἱ ἦχοι τῶν κωδωνίσκων ἐδῆλουν ὅτι τὰ ζῶα εἶχον ἐπανελθῆ εἰς τοὺς σταύλους των. Ὁ κῆπος πλήρης ἐαρινῶν ἀνθέων ἀνέδειξε γλυκύτατον τὸ ἀρώμα τῆς ὑγρᾶς χλόης, ἡ δὲ δρόσος τῆς νυκτὸς ἀνῆρχετο ἤδη ἐκ τῆς ὑγρᾶς γῆς καὶ ἀπερροπατο ὑπὸ ἀναγεννωμένης βλαστήσεως.

Ἡ Ραῖσα κατῆλθε τῆς ἀμάξης πρὸ ὑψηλῆς λιθοκτιστοῦ οἰκίας, εὐχρίστου κατὰ τὸ ἐξωτερικὸν καίτοι αὐστηρᾶς ὑπὸ ἀρχιτεκτονικὴν ἐποψίν, εὐρε δὲ τοὺς ὑπηρετὰς πάν-

τὰς τοῦ ἐν Πετροῦπολει μαγάρου, ἐλθόντας πρὸ αὐτῆς καὶ ἀναμένοντας εὐσεβῶς ἐν γραμμῇ ἐντὸς τῆς μεγάλης αἰθούσης, ἧτις ἐχρησίμευον ὡς πρόστοον. Ὁδήγησαν αὐτὴν ἐν διαμερισματί τινι τοῦ ἰσογείου συνεχόμενον πρὸς τρία ἢ τέσσαρα δωμάτια, ἐπιπλωμένα κατὰ τὸν παλαιὸν συρμὸν ἐπὶ ῥεθῆ δὲ μόνη πρὸ δύο κηρίων ἀνημμένων ἐπὶ τινος τραπέζης καὶ ἕναντι μεγάλης εἰκόνας τῆς μακαριτίδος κομησῆς, τῆς μητρὸς τοῦ Βαλερίου.

Ἀφήσασα νὰ καταπέσῃ τὸ ἐπανωφόριον τοῦ ταξιδίου ἡ Ραῖσα προχώρησε πρὸς τὴν εἰκόνα, διὰ τῆς δεξιᾶς κρατοῦσα τὸ κυρίον, καὶ ἐξήτασεν αὐτὴν ἐπὶ μακρόν. Ἡ ὠραία κόμησα ἐν ἐξῶμῳ ἐσθῆτι, κεκαλυμμένους τοὺς ὤμους ἔχουσα διὰ πολυτίμου τριγύπτου, περὶ τὸν λαιμὸν φέρουσα περιδέραιον ἐκ μαργαριτῶν, καὶ εἰς τῆς κόμης ἀχρόλευκον ῥόδον, ἐμεῖα μετὰ γλυκύτητος... Ἡ ὁμοιότης αὐτῆς πρὸς τὸν Βαλερίου, καίτοι οὐχὶ ἀμέσως καταφανῆς, βαθεῖαν ἐντύπωσιν παρήγαγε τῇ Ραῖσᾳ, ἧτις ἀφείσα τὸ κηρίον ἐπλησίασεν ἐγγύτερον.

Ἐν τῷ ἡμίφωτι ἐκείνῳ ἡ εἰκὼν ἀπέκταται τὸ φανταστικόν, καὶ μέγιστα ἐπιγλυκύτητα· οἱ ὀφθαλμοὶ ἐκινῶντο σχεδὸν ἐν τῇ σκιᾷ καὶ ἐφαίνοντο ὡσεὶ καλοῦντες πλησίον τὴν νέαν. Αὕτη τότε ἐγονυπέτησε πρὸ τῆς μητρὸς τοῦ συζύγου τῆς.

— Σαῖς, εἶπε χαμηλῇ τῇ φωνῇ, σεις γνωρίζετε καλῶς ὅτι τὸν ἀγαπᾷ. Μὴ ἀφήσατε αὐτὸν νὰ εἶνε τόσοσιν σκληρός.

Κατὰ τὴν πρώτην ἐβδομίδα ἡ Ραῖσα ἐκοπίασε πολὺ ἵνα ἐξετάζουσα τὰ πάντα, ἐπιθεωρήσῃ ὅλας ἐκείνας τὰς αἰθούσας, τὰ δωμάτια, τοὺς προθαλάμους, τὰς ἀποθήκας, τὰ παραρτήματα, τὰς ἐπαυλίας καὶ τὰ χωρία, ἅτινα εὐρίσκοντο ἐντὸς τοῦ ἀπεράντου κτήματος. Τὰ δάση τῆς, τὰ ἰχθυοτροφεῖά τῆς, οἱ ῥυακίαι, οἱ ἀγροὶ καὶ οἱ λιμῶνές τῆς, τῆ ἐφαίνοντο ὡς πλάσματα φαντασίας μεθυσθείσης. Τόσας κεφαλὰς ζῶων καὶ τόσα ποίμνια ἦτο ἀδύνατον νὰ τὰ περιλάβῃ τὸ πνεῦμά της. Δεκαπέντε ἡμέρας τοῦλάχιστον ἔπρεπε νὰ ἐργάζηται οὕτω, ἵνα δυνηθῇ νὰ λάβῃ γνώσιν ὧν ἐκείνων τῶν ὀνομάτων ἅτινα εἶχον, καὶ τῶν ὑπηρεσιῶν, ἃς ἐξετέλου λόγῳ ὀλόκληροι ὑπηρετῶν οὐδὲν ἄλλο πραττόμενοι ἢ νὰ περιφέρωνται ἀεργοὶ ἀπὸ ἀντιθαλάμου εἰς ἀντιθάλαμον.

Ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἡ Ραῖσα ἐγένετο κυρία τῶν πραγμάτων· μετὰ ἕνα δὲ μῆνα εὐνοῖα τόσοσιν καθαρῶς τὰ διατρέχοντα ὥστε νὰ ἐκδιώξῃ τὸν οἰκονόμον τῆς.

Κατ' ἐκείνας ἀκριβῶς τὰς ἡμέρας ἐδέχθη ἐπισκεψῆν, ἐξ ἧς ἠσθάνθη ἐκπληξίν μᾶλλον ἢ εὐχαρίστησιν. Πραῖν τινα μετὰ τὸ πρόγευμα ἠτοιμάζετο νὰ κατέλθῃ εἰς τὸν κῆπον ἵνα ἐπιθεωρήσῃ τὰ ἀνοχοκομῆτα, ὅτε τῇ ἀνήγγειλαν τὴν Μαύραν Μορόζα.

— Ποία εἶνε ἡ Μαύρα Μορόζα; ἠρώτησεν ἡ Ραῖσα τὸν πιστὸν τῆς Φαδέ, ὅστις δὲν τὴν ἐγκατέλειπε πλέον οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν.

— Τίποτε καλόν, ἀπεκρίθη δυσαναχετῶν ὁ γηραιὸς θεράπων. Ἀλλὰ νὰ τὴν ἴδῃτε, κυρία· πρέπει νὰ γνωρίζωμεν τί θέλει.

Ἡ Μαύρα εἰσήλθη. Ἀπὸ τοῦ πρώτου βλέμματος ἡ Ραῖσα ἐνόησε τὴν ἀντίθεσιν, ἣν

παρουσίαζε τὸ βλέμμα αὐτῆς τὸ σῶφρον καὶ ἐπιφυλακτικόν, πρὸς τὸ ἐπιτετηθευμένον καὶ διαρκῆς μεδιόμα τῆς. Πολλὰ εἶχεν ἤδη δοκιμάσῃ, μετ' ὅλην αὐτῆς τὴν νεότητα, ὥστε νὰ δύναται νὰ μαντεύῃ καὶ πολλά.

— Τί θέλεις ἀπ' ἐμέ; ἠρώτησε τὴν χωρικήν.

— Θέλωμεν νὰ σε συγχωρῶμεν διὰ τὴν ἀφίξιν σου, ἀπεκρίθη ἡ Μαύρα βαθείως ὑποκλινομένη, καὶ νὰ εὐχρηθῶμεν τὸ καλῶς ἤλθης εἰς τὴν κυρίαν τοῦ κτήματος.

— Εἰς ποῖον ἐκ τῶν χωρίων μου ἀνήκει;

— Εἰς κανέν, κυρία. Εἶμαι ἡ γυνὴ τοῦ ἐπιστάτου τῆς ἀνδραδέλφης σου Ἑλένης Μαρσῶφ καὶ ζῶ ἐντὸς τῶν κτημάτων τῆς ἐκεῖ κάτω.

Ἡ χεὶρ τῆς Μαύρας ἔδειξε τὸν κῆπον τῶν Μαρσῶφ, ὅστις ἐξετείνετο ἕναντι τοῦ παραθύρου. Ἐν βέριον μολίς διεχώριζε τοὺς δύο οἴκους, εἰς τὴν ἀτυχῆ δὲ ταύτην γειτονίαν ὤφειλετο ὀγκῶς τῆς νεαρᾶς χήρας.

— Ἄ! εἶπε ἡ Ραῖσα, νομίσασα ὅτι ἡ χωρική ἐστάλη ὡς πρόδρομος τῆς γείτονος καὶ ἵνα μεταδώσῃ αὐτῇ πληροφορίας, — Ἄ! εἶσαι ἡ συζυγὸς τοῦ ἐπιστάτου τῆς; Ἄι, λοιπόν! πρὸς τί ἤλθες νὰ με ἴδῃς;

— Διὰ νὰ σε γνωρίσω, ἀπήντησεν ἡ Μαύρα μεδιῶσα καὶ ἠμικλείουσα τὸν ἕνα ὀφθαλμόν.

Ὁ Φαδέ, μάρτυς τοῦ διαλόγου, ἵστατο ἐπὶ τινὰς στιγμὰς σιωπηλός, ἐξετάζων τὴν ἐπισκέπτειν· ἀρκεσθεὶς δὲ εἰς τοῦτο ἔστρεψεν αὐτῇ τὰ νῶτα καὶ ἐξῆλθε τοῦ δωματίου μορφαζων μετὰ δυσαρσεκείας.

— Εἶσαι πολὺ καλὴ, εἶπε ἡ Ραῖσα μετὰ τινος ὕψους ἐρωσίας. Τί δύναμαι νὰ πράξω πρὸς χάριν σου;

— Ἀπολύτως τίποτε· ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν γνωρίζεις τὸν τόπον, ἐσκέφην ὅτι θὰ σοὶ ἦτο εὐχάριστον νὰ ἔγης τινα ἵνα σοὶ ἐξηγῇ.

— Ἐγὼ τὸν Φαδέ δι' αὐτό, εἶπε ὑπερηφάνως ἡ Ραῖσα.

Ὁ Φαδέ ἐγκατέλιπε πρὸ πολλοῦ τὸν τόπον· ὑπάρχουσι πολλὰ πράγματα τὰ ἐποῖα ἀγνοεῖ, εἶπε ἡ Μαύρα παρατηροῦσα πρὸς τὰ ἔξω διὰ τοῦ παραθύρου.

Ἡ Ραῖσα ἀνεμνήσθη, ὅτι καὶ ὁ γέρον ὑπηρετὴς διὰ τοῦ αὐτοῦ τρόπου τῆ εἶχεν ἄλλοτε ὁμιλήσῃ. Ἠλίπισεν ἐπὶ ἐκ τῆς χωρικῆς θὰ ἐμάνθανεν ὅτι ἐκεῖνος ἠρνήθη νὰ τῇ εἰπῇ.

— Εἶνε ἀληθές, ἐπανελάβεν ἡ Μαύρα ἀνευ πολλῆς ταραχῆς, εἶνε ἀληθές ὅτι ὁ σύζυγός σου ἐστάλη εἰς Σιβηρίαν ὑπὸ τοῦ πατρὸς ἡμῶν τοῦ Τσάρου;

Ἡ Ραῖσα δὲν ἠδυνήθη νὰ κρατήσῃ κίνημα δυσαρσεκείας. Οὐδεὶς μέχρι τοῦδε εἶχε τολμήσῃ νὰ τῇ ὁμιλήσῃ τόσοσιν ἐλευθέρως περὶ τῆς δυστυχίας τῆς. Ἐν τούτοις δὲν ἠδυνήθη νὰ μὴ ἀποκριθῇ θέλουσα μάλιστα νὰ ἐρωτήσῃ ἤδη καὶ αὐτῇ.

— Εἶνε ἀληθές, ἀπεκρίθη. Τί σκέπτεσθε ἐκεῖ περὶ τούτου;

— Σκεπτόμεθα, εἶπε ἡ χωρική, ὅτι ὁ αὐθέντης εἶνε κύριος ἡμῶν, ἀλλ' ὅτι ὁ Τσάρος εἶνε αὐθέντης τῶν κυρίων μας. Ὅ,τι ὁ Τσάρος πράξῃ εἶνε καλόν τὸν ἀγαπᾶμεν.

Πράγματι τὸ δυστύχημα τοῦ Γκρέτσκα

δὲν ἐλύπησε τοὺς ὑπηρετὰς του. Οἱ χωρικοὶ, χωρὶς νὰ τὸ δηλώσωσι φανερῶς, νῆχαριστοῦντο κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην τῆς δουλείας, γνωρίζοντες ὅτι ὁ ἀπόλυτος αὐτῶν κύριος ἦτο εἰς τὴν διακρίσιν ἄλλου τινός, ὅπως αὐτοὶ ἦσαν εἰς τὴν ἰδικὴν του. Ἡ χεὶρ τοῦ μονάρχου τιμωροῦσα ἐδίδασκεν αὐτοῖς, ὅτι ὑπάρχει καὶ μίᾳ ἀνωτέρα δύναμις, πρὸς ἣν ἠδύναντο ἐν ἀνάγκῃ νὰ προστρέξωσι. Διὰ τὰς ἡμιστάς δὲ πεφωτισμένας ἐκείνας ψυχὰς, ἡ Ραῖσα ἦτο ἀπεσταλμένος τοῦ παντοδύναμου ἀρχόντος καὶ ὡς τοιαύτη θὰ εὐρίσκειν ὑπακοὴν ἀνευ ὀρίων.

Ἡ Ραῖσα ἐνόησε πάντα ταῦτα ἐν μιᾷ στιγμῇ καὶ ἠσθάνθη εὐχαρίστησιν βλέπουσα ὅτι δὲν θὰ ἠγωνίζετο κατὰ τοῦ λαοῦ, ὅστις τόσοσιν ἦτο ταπεινός πρὸ τῆς εὐνοίας, ἣν ἡ ἀνωτέρα δύναμις ἰδιαιτέρως τῇ εἶχεν ἐπιδαφιεύσει.

— Λοιπὸν νομίζεις ὅτι θὰ με ἀγαπήσωσιν; ἠρώτησε σκεπτικῇ.

— Θὰ σε ἀγαπήσωμεν· βεβαίως, κυρία, μόνον ἡ ἀνδραδέλφη σου δὲν σε ἀγαπᾷ, εἶπε ἡ χωρική ἠμικλείουσα πάλιν τὸν ὀφθαλμόν καὶ στρέφουσα τὸ βλέμμα πρὸς τὴν διεύθυνσιν τοῦ οἴκου τῆς κ. Μαρσῶφ.

— Δὲν τῇ ἔκαμα κακόν τι· εἶπε θλιβερῶς ἡ Ραῖσα. Ἐλπίζω νὰ κατορθώσω ν' ἀγαπηθῶ.

Ἡ χωρική ἔστρεψε δις ἢ τρίς τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τοῦ ἀκίνητου λαιμοῦ τῆς μετὰ κινήματος ἀρονητικοῦ.

— Δὲν εἶνε γυνὴ δυναμένη νὰ ἀγαπήσῃ, εἶπε βραδείως. Εἶνε καλὴ δέσποινα, ἀλλὰ δὲν ἀγαπᾷ.

Ἡ Ραῖσα ἀνεμνήσθη τὴν δέσμη τῶν ἐπιστολῶν, ἣν εὐρεν ἐν τινὶ συρτατίῳ τοῦ γραφεῖου του· ἦσαν ἐπιστολαὶ γυναικίως γνωρίζουσας νὰ ἀγαπᾷ. Δεύτερος φραγμὸς δυσπιστίας ὑψώθη ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς.

— Θὰ ὑπάγῃς νὰ τὴν ἴδῃς, εἶπε ἡ Μαύρα διὰ τῆς θαυ

ρία γνωρίζει αναμφιβόλως πώς συνέβη το πράγμα αφού δεν κατήγγειλεν αυτό....

— Είσαι η σύζυγος του επιστάτου της; ηρώτησεν ησύχως η Ραϊσά.

— Ναί, κυρία.

— Τρώγεις τόν άρτον της και διαδίδεις τοιαύτας συκοφαντίας εις βράς της κυρίας σου;

Η Μαύρα ένόησεν, ότι παρεξέκλινεν όλίγον.

— Είνε κυρία μας διότι τό θέλομεν τουτό. Ημείς είμεθα έλευθεροί. Είς τας φλέβας του σύζυγου μου υπάρχει τό αυτό αίμα του κυρίου....

— Έξω άπ' εδώ! είπεν η Ραϊσά δεικνύουσα την θύραν εις την χωρικήν.

— Καλήν εντάμωσιν, κυρία, απειρίθη αύτη μέ τό ήμερον μειδιάμα και τά θωπευτικά βλέμματά της. Καλήν εντάμωσιν. Είνε εύκολο να μέ εύρης όταν λάβης ανάγκην έμού.

Απεσύρθη τόσον ταχέως, ώστε η Ραϊσά δέν ήδυνήθη να προσθήη άλλην λέξιν. Επί τινος στιγμής έβάδισεν εν τω δωματιω βαθείως τεταραγμένη εκ της αλλοκότου ταύτης σκηνής. Είτα λαβούσα άπόφασιν τινα, έσήμανε τόν κώδωνα ο Φαδέ παρουσιάσθη.

— Πρέπει, είπεν η Ραϊσά, να μάθω όλην την αλήθειαν περί των διατρεζίντων κατά τόν θάνατον του κ. Μαρσώφ. Δέν είνε πλέον καιρός σιωπής; είπέ μοι πών ό,τι γνωρίζεις.

Ο γέρον πολύ όλίγα πράγματα έγνωρίζε διηγήθη εις την κυρίαν του τά διατρεζαντα και τας επακολουθησάσας φήμας: συνεμερίζετο την γνώμην του Βαλερίου χωρίς να πιστεύη εις την ενοχήν της κ. Μαρσώφ εύρισκέτο έν άμφιβολία. Έλεγε και αυτός όπως οι άλλοι:

— Έπρεπε να καταγγείλη τό πράγμα εις την δικαιοσύνην.

— Είνε αλήθεις, έσκέφθη η Ραϊσά έπρεπεν. Έξαιφνης όμως η αλήθεια, η αλήθεια εις ην έπίστευεν η κ. Μαρσώφ, τή έφάνη καθαρωτάτη. Έκείνη πιστεύει ότι ητόκτόνησεν, είπε καθ' έαυτήν.

Ο Φαδέ όλίγα είπε περί της Πολωνίδος η Ραϊσά έσκέφθη ότι η γυνή αύτη ίσως μετεχειρίσθη δηλητηρία τι.... αλλά η σιωπή της κ. Μαρσώφ μόνον διά της υποθέσεως της αυτοκτονίας έζήγατο. Η Ραϊσά ήτο αδύνατον να πιστεύση εις την ενοχήν γυναικός, ήτις έγραψεν έπιστολάς τόσον συγκινητικάς.

Απέλυσε τόν ύπνρέτην και εκλείσθη έν τω δωματιω της ίνα αναγνώσκη και πάλιν— άνευ τύψεων ήδη— τας έπιστολάς εκείνας. Μια σκέψις κατείχεν αύτην έκτοτε: να επανορθώση την συκοφαντηθείσαν άθωότητα. Έάν ύπάρχεν αυτοκτονία έπρεπε να την άποδείξη. Πλήρη έχουσα την καρδιαν εκ της γενναίας ταύτης αποφάσεως η Ραϊσά έστη πρό της εικόνας της μακαρίτιδος κομήσεως.

— Μητερ, είπε, είνε επίσης θυγάτηρ σου. Έπίτρεψον να σώσω την θυγάτερα σου ίσως ο υίός σου μέ συγχωρήση!

ΛΑ

Ένώ η Ραϊσά διαφλεγόμενη εκ των γεν-

ναίων τουτων σκέψεων άνεκίνοι και περιέστρεφε τό φοβερόν τουτό πρόβλημα, τή άνήγγειλαν νέαν έπίσκεψιν.

Αύτη δέν ήλθε ποσώς πεζή άμαξα πλήρης κονιορτού, συρομένη υπό τεσσάρων ίππων, άφήκε την έπισκέπτίδα επί του άνδρου.

Περιέμενεν εις την αίθουσαν. Η Ραϊσά φέρουσα κέρυφαλον εκ τριχάπτων επί της ώραιας κόμης της, κατήλθε, περιέργως διά την έπίσκεψιν ταύτην, την πρώτην, διότι η της Μαύρας δέν ήδυνάτο να κληθή έπίσκεψις.

Τό ευγενής δέσποινα, πλουσία ιδιοκτητής, λίαν ανεξάρτητος, αύτη εκείνη, ήτις είχε κηρύξη διά την Ραϊσάν, ότι δέν ήδύνάτο ανα γύωσιν εν μέ την νεαν ταύτην. Η Ραϊσά τή έφάνη καλή ίνα ενίσχυση την συναναστροφήν της, την πολύ πτωχήν εις νέας κυρίας. Η κυρία Περσιανώφ είχεν έισοδον παντού αλλά δέν έσυχάζον παρ' αύτη. Έπεθύμει να δέχηται, αλλά μόνον κύριοι πάντοτε κύριοι την έπισκέπτοντο. Τουτό ήτο όλίγον ένοχοποιητικόν.

Η Ραϊσά προειδοποιηθείσα υπό του Φαδέ έδειχθη ευγενεστάτη, αλλά όλίγον ψυχρά.

Δέν ήθελε να καταστήση έχθράν της την πρώτην γυναίκα, ήτις έλάμβανε τόν κόπον να την έπισκεφθή; αλλά και δέν ήθελε να την καταστήση φίλην της. Έπέτυχε πληρέστατα. Άντι να προσκαλέση την έπισκέπτιδά της εις τό γεύμα, όπως γίνεται γενναίως εν ταις επαρχίαις, προσέφερεν αναψυκτικά και διάταξε να βραδύνωσι τό γεύμα επί δύο ώρας, όπως ουδεμία όσημ μαγειρίου έλθη να άποκαλύψη τας προετοιμασίας, αίτινες δέν ήσαν προωρισμένοι διά την κυρίαν Περσιανώφ.

Αύτη ανεχώρησε λοιπόν πεπεισμένη, ότι κατά τό άγγλικόν έθιμον η Ραϊσά έγευματίζε την όγδον, και έπίστρεψεν οικιακή άποθαμένη της πείνης. Διηγήθη εις όν τινα ήθελε να την άκούση, ότι η νέα κόμησσα ήτο θελκτικωτάτη, άλλ' ότι αλήθως έπρεπε να συμφωνηθή με τας συνθηδίας του τόπου και να έπισπευδή όλίγον τό γεύμα της.

Άλλαι έπισκέψεις επηκολούθησαν ταύτην, και μεταξύ των κυρίων και γυναικών, αίτινες διήλθον την ούδον της θύρας της Ραϊσας, έν τινεσ ανεχώρησαν κατηγορούντες αύτην επί σεμνοτυφίας, οι πλείστοι όμως, εκείνοι οτινες ήξίζον κάτι τι, συνελαθον δι' αύτην αληθή εκτίμησιν. Ηλθον εκ περιεργείας, επανήλθον εκ συμπαιθείας και μετά εξ μηνος, έν φτωχειον έτι τόν Βαλέριον Γκρέτσου, τόν φτωχειον, διότι ήτο καταδικασμένος να ζή μακράν τόσω θελκτικής γυναικός.

Η Ραϊσά σοβαρώς έπιληφθείσα των έργων της, ως πυργοδεσποίνης, είχεν ήδη την καρδιαν ήσυχωτέρα, ένεκα της καθημερινής εργασίας. Καθ' εκάστην, έκτός όταν ο καιρός ήτο κακός, διέτρεχεν έν των χωρίων της, είτε πεζή είτε έφ' άμάξης έφερε πάντοτε ιατρικά, τονωτικά, ύφάσματα, ένδύματα διά τους πτωχούς. Δέν παρήρηχετο ήμέρα χωρίς η χείρ της να βοηθήση πτωχήν και έπουλώση πληγήν τινα η επιτηδεότις των λεπτοφυών

δακτύλων της, καλλιεργηθείσα ήδη υπό του πατρός της, την κατέστησε προσφιλή εις τους πτωχούς εκείνους ανθρώπους, συνήθως άσθενείς, ένίοτε πληγωμένους και πάντοτε ένδεείς.

Την άνόμαζον καλήν κόμησσαν και οι χωρικοί των άπεράντων ιδιοκτησιών της δέν ήσαν οι μόνοι, οτινες ήρχοντο να τή ζητήσωσι βοήθειαν. Οι ύποτελείς της κ. Μαρσώφ ήλθον πλέον η άπαξ παρ' αύτη εις τους τελευταίους τουτους έχορήγει μάλλον η εις τους πρώτους τας φροντίδας και τας περιποιήσεις της η ήπιζεν ότι η νύμφη της θα τή έχρεώσεται χάριν διά την έλεημοσύνην της.

Η Έλένη Μαρσώφ, όπως όλαί αι Ρωσίδες κυρίαί έξήσκει όλίγον την οικιακήν ιατρικήν άλλ' υπελείπετο πολύ της Ραϊσας.

Η ευγενής ψυχή της δέν έλυπειτο ποσώς διά την ύπεροχήν ταύτην πλέον η άπαξ έστειλεν η ίδια τους άσθενείς της εις την Ραϊσάν, βεβαιούσα αυτούς ότι εκείνη πολύ κάλλιον έγνωρίζε να περιθάλψη τας άσθενείας των.

Η εύσπλαγγία και η αξιοπρέπεια της νέας είχον προσένηση μεγάλην έντύπωσιν επί του χαρακτήρος της κ. Μαρσώφ. Τόσω πολύ, ώστε ήμέραν τινα άπεράσισε να γράψη εις τόν αδελφόν της.

Από της εποχής της δυσμενείας του Βαλερίου, έκτός όλίγων γραμμών σταλεισών κατεπευσμένως, δέν τώ είχε γράψη.

« Η σύζυγός σου, τώ έλεγε, είνε πρόσωπον πολύ παράδοξον, η αγαθότης της δέν νέχει όρια, η εύσπλαγγία της δέν γνωρίζει έμπόδια, και οι χωρικοί είνε, πιστεύω, εύτυχέστεροι παρά ποτε. Μη φαντάζεσαι έν πτωτούς ότι έπιθυμώ να σχετισθώ προς αύτην. Γνωρίζω, ότι υποφέρεις, και τίποτε, μηδέν αύτη η άπομονώσις, εν η ζω, θα μέ πείσση να τό λησμονήσω. Έσο βέβαιος, πτωλάχιστον, ότι τό όνομά σου φέρεται νεπαξίως. Έμαθον παρ' του γηραιού Φαδέ, οτι λαμβάνεις τά χρήματα των εισοδημάτων σου. Η πράξις αύτη μοι φαίνεται συμφωνωτάτη προς τους τρόπους και τόν χαρακτήρα της. Έν τή δυστυχία σου όφείλεις να εύχαριστής τόν ουρανόν, διότι σοι έδωκε σύζυγον, ήτις τούλάχιστον δέν θα βλάψη ούδέ την περιουσίαν σου ούδέ την τιμήν σου.»

Είς την άνάγνωσιν της έπιστολής ταύτης ο Βαλέριος ώχρίασεν εκ λύσεως. Την προηγουμένη εβδομάδα είχε λάβη τά χρήματα, τά όποια τώ διεβίβασεν ο Φαδέ ο γέρον ύπνρέτης είχε συνάψη έν τή άποστολή του τους λογαριασμούς της εξαμηνίας, μετά φροντίδος αντιγεγραμμένους διά γραφής μεγάλης και σταθεράς.

« Η κυρία γράφει όλους τους λογαριασμούς, έλεγεν ο Φαδέ, έδίωξε τόν επιστάτην και ο σίτος μόνος φέρε ήδη έπτά χιλιάδας ρουβλιων πλέον η άλλοτε. Διά τό άχγυρον ήτο άργά δυστυχώς όταν η κυρία νήλθε, ο ληστας τό είχε πωλήσει.»

— Να πάρη ο διάβολος τόν γέρο-βλάκα, έψιθύρισε ο Βαλέριος ξεταζών τόν λογαριασμόν μετά δυσσεκειάς. Θα μοι ψάλλη αιώνιως τους έπαινούς της γυναικός ταύτης; Η έπιστολή της αδελφής του έφερον εις

τό κατακόρυφον την όργήν του. Δέν ήδύνάτο να αναγνωρίση ουδεμίαν αξίαν τή Ραϊσά, διότι παραδεχόμενος έν των προτερημάτων της, ήτο τό αυτό ως να έρριπτε έφ' έαυτού έν έτι άδικον. Άλλ' ύπέφερε πρώτος εκ του κακού του όποιού ήτο η αίτία διότι εις τό βάθος της καρδιάς του ήσθάνετο καλώς, ότι ώρειλε όλας τας υλικάς απολαύσεις της ζωής του εις την γενναϊοδωρίαν εκείνης, ην είχε προσβάλλη, η δε σκέψις αύτη τώ έπροξένει περισσότερο κακόν η όλα τά λοιπά.

Οι φίλοι του, ο Σαβακίν και ο Ρεζώφ, έλαβον τά εισοδήματά των όλόκληρα. Έκ συμφώνου και οι δύο έγραψαν τή Ραϊσά έπιστολήν εύχαριστήριον, βραχυτάτην και ψυχροτάτην τοίς φαινότο άγενείς να μη αναγνωρίσωσι τούλάχιστον δι' άπλού τύπου ευγενείας την γενναϊαν και ευγενή πράξιν της. Αι οικογένειαί των έξορίστων μακθάνουσαι την διαγωγήν της Ραϊσας δέν ήδυνήθησαν να μη διηγηθώσι τοίς φίλοις των, ότι συνέβαινον έν Σιβηρία, και η κοινή γνώμη, η άλλοτε τόσω έξεγερθείσα κατά της νέας κομήσεως, διά μιάς των αιφνιδιων εκείνων στροφών την έφερον μέχρι των νεφών, αφού την έσυρεν έν τω βορβόρω.

Η πριγκίπισσα Άδίνα ιδιαιτηώς ήτο τόσω πολύ ένθουσιασμένη, ώστε πρώϊαν τινα ο σύζυγός της την είδε προετοιμαζομένη να υπάγη ίνα συγγαρή την Ραϊσάν, διά τά ευγενή αισθήματά της ο σύζυγος ήναγκάσθη, ίνα την κρατήση εις τόν οίκον, ουχι να τή υποδείξη τό άτοπον τουτου διαβήματος, — ούδέν θα έφερε τουτό άποτέλεσμα, — αλλά να τή άρνηθή τά χρήματα του ταξιδίου.

Η Άδίνα υπετάχθη αφού έχυσε δάκρυα πείσματος, και δέν ώμίλει εις τόν σύζυγον της επί όκτώ ήμέρας.

Ο Φαδέ έλαβε την άπάντησιν του κυρίου του ήτο έκτενεστάτη. Ο Βαλέριος προσεκολλάτο εκ νέου εις τά πράγματα του βίου. Συνίστα εις τόν πιστόν ύπνρέτην του τόν εύνοούμενον ίππον του και τους δύο κνηγετικούς κύνας του ώμίλει περί τών έπίπλων του σπουδαστηρίου του και περί ένός ιδία, τό όποϊον εζήτει να τώ άποσταλή εις πρώτην εύκαιρίαν ήρώτα έν ο τάφος της μητρός του διατηρείτο καλώς, και ύπισχετο να γράψη μετ' όλίγον εις την αδελφήν του...

Ο Φαδέ έφερε την έπιστολήν εκείνην τή Ραϊσά δέν είχε περισσότερο δικαίωμα η αυτός να την αναγνώσκη;

Ένώ η Ραϊσά ανεγίνωσκεν, ο γέρον ύπνρέτης την παρετήρει πλήρης τρυφεράς συμπαιθείας. Μόνος έν τω κόσμω είχε έννοση τό μυστικόν και τά δάκρυα της κυρίας του. Τό έμάντεσε και τάς μακράς ύνειροπολήσεις της έν τή έδρα του νέου κυρίου του, κατά τας προσευχάς της πρό της μακαρίτιδος κομήσεως.... Ο Βαλέριος ήρώτα έν ο τάφος της μητρός του διατηρείτο καλώς; Βεβαίως, επί της εποχής του δέν είχε ποτέ τόσα ρόδα, κατά τό θέρος, τόσην χλόην κατά τό φθινόπωρον! Αί έπετηρίδες της οικογενείας έωρτάζοντο εις τόν πύργον διά προσευχών άπαράλλακτα όπως εις τόν καιρόν της άλλης κομήσεως. Ούδέποτε κτά

την άπουσίαν του Βαλερίου δέν έτήρησαν τόσον εύλαβώς την μνήμην των.

Περατωθείσης της αναγνώσεως η Ραϊσά έστεινε την έπιστολήν εις τόν Φαδέ, όπως την έλαβεν εύσεβάτως.

— Έάν η κυρία ήθελε να την φυλάξη... είπε διατάζων, ίσως διά να ένθυμηθή καλλίτερον....

Η Ραϊσά εξέτεινε την χείρα οι δακτυλοί της έτρεμον έλαφρώς. Ο Φαδέ έθεσε τό φύλλον του χάρτου έν τή τρεμούση ταύτη χείρι, έφ' ης ο δακτύλιος του γάμου έστίλθε μόνος άντι παντός άλλου κοσμηματος η χειρ επανέκλεισε, αι βλεφαρίδες της κομήσεως έτρεμον και ο γέρον ύπνρέτης ήσπασθη ταπεινώς τόν νυμφικόν δακτύλιον.

— Δέν ύπάρχει τίποτε διά την κυρίαν, είπε χαμηλή τή φωνή ο κύριος έπρεπε να θέση μίαν λέξιν εύχαριστίας....

Η Ραϊσά άπεμάκρυνε τόν γέρονα διά σημειού της χειρός και άπέστρεψε τό πρόσωπον. Έξηκολούθησε όμιλών χαμηλότερον έτι.

— Έγραφα εις τόν κύριον μου, ότι η σύζυγός του αγαπάται παρ' όλων γνωρίζει ότι πράττετε τά πάντα δι' αυτόν κάλλιον αυτού.... ίσως ήμέραν τινα ο Θεός φωτίση την καρδιαν του.

Ο Φαδέ ώμίλησε τόσω χαμηλοφώνως ώστε η φωνή του έσβέσθη άνεπαίσθητως η Ραϊσά τώ ένευσε διά της κεφαλής αλλά χωρίς να τόν παρατηρήση. Δύο δάκρυα έρορουσαν επί της μελαίνης έσθήτος, της έσθήτος του πένης, διότι τό έτος δέν είχεν έτι παρήλθη....

Ο γέρον ύπνρέτης απεσύρθη άκροποδητί. Και μείνασα μόνη η Ραϊσά εκλαυσεν επί πολύ επί της έπιστολής ταύτης, εις ην ο Βαλέριος ώμίλει δι' όλα και μόνον δι' αύτην δέν ώμίλει.

(Έπεται συνέχεια)

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΕΓΧΟΡΙΑ

Έπιτροπή υπό την προεδρείαν του κ. Θεοτόκη εργάζεται προς καταρτισμόν νομοσχεδίου περί της ύποβρυχίου άμύνης του Κράτους ήτοι περί της εξασφαλίσεως αυτού διά της κατασκευής ύποβρυχιων, τορπιλλοβόλων και λοιπών. — Ο συνταγματάρχης του αυστριακού στρατού κ. Χάρτλ ο προς καταρτισμόν του κτηματολογίου υπό της Έλλ. Κυβερνήσεως προσκληθείς ήρτατο των προκαταρκτικών αυτού εργασιών. — Ο Αυτοκράτωρ της Γερμανίας μετά των λοιπών έπισήμων ξένων θα εκδράμωσι μετά τους γάμους του διαδόχου συνοδευόμενοι και υπό της ήμετέρας βασιλικής οικογενείας εις έπίσκεψιν των κατά την Ολυμπίαν και τας Μυκίνας άρχαιοτήτων. — Έν τω τμήματι της Γεωργίας συνιστάται ιδιαίτερον γραφείον στατιστικής, σκοπόν έχον την συλλογήν και δημοσιεύσιν χρησίων διά την γεωργίαν πληροφοριών. — Άνεκαλύφθησαν και κατεσχέθησαν πέντε πλαστογραφημένα μετοχαί του έθνικού Δανείου των 60 εκατομμυρίων, άποσταλείσαι προς εξαργύρωσιν εκ Κωνσταντινουπόλεως. Υπόνοιαι ύπάρχουσιν ότι πλείστοι μετοχαί του δανείου τουτου έχουσι πλαστογραφηθή, ενεργούνται δ' αι δέουσαι ανακρίσεις.

ΕΞΩΤΕΡΙΚΑ

Ο Οικουμενικός πατριάρχης διά τακρίριου αυτού προς την Ύψ. Πύλιν διαμαρτυρήθη ύπερ των προνομίων της Έκκλησίας του Γένους και ηπέλησεν ότι, αν μη βελτιωθώσι τά εθνικά και εκκλησιαστικά πράγματα θα ύπεβάλλη την παραιτήσιν του. — Η άντεπίσκεψις του Τσαρού προς τόν Αυτοκράτορα Γουλιέλμον ώρίσθη μετά τό πέρας των μεγάλων έν Γερμανία γυμνασιών και πρό της αναχωρήσεως του Αυτοκράτορος Γουλιέλμου διά την Έλλάδα. — Η βασίλισσα Ναταλία άναμένεται κατά την προσεχή εβδομάδα εις Βελιγράδιον. — Απέβιασεν ο πρόεδρος της βουλγαρικής βουλής κ. Στογιάννωφ. — Έν Κρήτη εξακολουθούσιν αι υπό της Τουρκικής Κυβερνήσεως καταδιώξεις κατά των ύποσδήποτε μετασχηόντων εις τας τελευταίας ταραχάς και κυρίως κατά των έν τή νήσω σημαϊνόντων. — Επίθεσις έγινετο κατά του πρωθυπουργού της Ιταλίας κ. Κρίστην Πηγαθέντος έλαφρώς υπό λίθων κατά την κεραλήν. — Έληξεν η έν Λονδίνο άπεργία των εργατών των προκουμαίων, αλλά 1,500 εργατά προέβησαν εις νέαν άπεργίαν μη στέργοντες να συνεργασθώσι μετά των εις την τελευταίαν άπεργίαν μη συμμετασχόντων. — Απήλθεν εις Κοπεγχάγην η αυτοκράτειρα Φρειδερίκου συνοδευόμενη υπό των τριών θυγατέρων της και ο διάδοχος της Ρωσίας. — Λέγεται ότι ήρχισαν διαπραγματεύσεις μεταξύ Σερβίας και Μαυροβουνίου προς συνομολόγησιν συνθήκης συμμαχίας και έπιμαχίας.

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ

Ο συνθέτης των Cuagany Κάρολος Γχομέζ, μετά μακρά έτη, επανελθών πρό τινων εβδομάδων εις την πατρίδα του Βραζιλίαν έγινετο δεκτός μετ' ήγεμονικών τιμών. Ηδη πρόκειται να διευθύνη έν Ριφ Λανεϊρω την παράστασιν νέου μελοδράματός του, της Δο υ λ ης La Schiano. — Έν Βερολίνω εξετέθησαν τά έργα τά ύποβληθέντα εις τόν διαγωνισμόν των προκηρυχθέντα προς ίδρυσιν μνημείου εις τόν αυτοκράτορα Γουλιέλμον τόν Α'. Είς τόν άγωνα τουτον κατήλθον οι δοκιμώτεροι των Γερμανών γλωπτών. — Δύο έτι θαλασσογραφίας άπεπεράτωσεν ο έν Ηεϊραιϊέ καλλιτέχνης κ. Βολανάκης, εξ ών η μία παριστά άλιευτήριον πλοιαρίον έν έρα πρώτας καθ' ην στιγμήν σύρουν εκ τής θαλάσσης οι άλιείς τά δύκτια, η δ' έτέρα παριστά τό άτμόπλοϊον της Πανελληνίου Έταιρίας « Αργολίς», καθ' ην στιγμήν τουτό εύρίσκετο έν Χαλκίδι άναμένον ν' άνοιχθή η γέφυρα ίνα διέλθη τόν πορθμόν.

ΕΠΙΣΤΗΜΑΙ

Ο Έλλην οφθαλμολόγος κ. Κ. Κωστομόρης άνέγνω, εις έπήκουσ των έταίρων της έν Παρισίαις Ιατρικής Ακαδημίας, σπουδαίαν διατριβήν περί του Ιπποκρατικούσ παρατηρών ότι διά των ιπποκρατικών συνταγών έθεράπευσε περί τους τετραχιλιούσ πάσχοντας υπό νοσημάτων των οφθαλμών, ένω τά παραγγέλματα της καθ' ήμάς οφθαλμολογικής επιστήμης άπεδείχθησαν όλως άνοφελά. — Ο μέγας εφευρέτης Έδισσων εκ Παρισίων απήλθεν εις Βερολίνον, ένθα έγινετο τυμητικώς δεκτός υπό του δημοτικού συμβουλίου. — Την πρώϊαν της γβές έγινετο σύζυγι των πλανητών Άρρος και Κρόνου εις άπόστασιν μικροτέρων των 2 πρώτων λεπτών. Τό σπάνιον τουτο φαινόμενον ύπήρξεν ορατόν έν Αμερικη.

ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Ἄργεῖο. Διὰ τὴν φανή ἢ δύναμις τοῦ Αἰὸς Ἰρα, ἔπρεπε νὰ τὸν παραστήσῃ, ὁ Ὀμηρος ἢ ὁ Φερίδης, ἄ- γριον, μὲ τρίγας ὀρθωμένας, γρόνθους ἐπιφινόμενους, ὀδόντας τρίζοντας, παράφρονά τέλους. Καὶ ὅμως τὸν παρέστησαν ἤρεμον, γλυκύν, π ρ ὀ φ ρ ο ν α. Καὶ εἰς τὸν Ναπολέοντα δὲ ὅτε παρουσιάσαν ὡς σύμβολον τὸν αἰτὸν κεραυνοβολοῦντα τὸν κόσμον ἀπὸ τῶν Ἄλπεων, προ- τίμησεν αὐτὸς τὸν αἰτὸν κρατοῦντα μὲν τοὺς κευρα- νόδους ἀλλ' ἀναπαυόμενον καὶ γαλήνιον. Καὶ... συμπέ- ρασμα. Ὅταν ἀκούετε φωνῆς καὶ κομπορρημοσύνης ἢ βλέπετε μύστακας ἀνεστραμμένους καὶ ὄρεμάς παλλη- κάρικας νὰ ἐκλαμβάνητε ταῦτα, ὅπως καὶ πράγματι εἶ- νε, ὡς δείγματα θρασυτέτου καὶ οὐχὶ δυνάμεως καὶ ἀν- δρείας. Κ. Σ. Τ. Ἐλήφθησαν καὶ εὐρήθησαν ἐν τῆξει καθ' ὅλα. Τοῦτο γὰρ νὰ μᾶς φανῇ βεβαίως νέον, προ- καλεῖ ἐν τούτοις ἐκείστοτε νέας εὐχαριστίας τῆς Ἐβδο-

μάδος. Συνδρομητῆ, Αἴγιαν. Παρακαλοῦμεν ν' ἀπαντήσῃτε τοὺλάχιστον... Με τὸ ἴκ φ. Ἀκολου- θοῦσι τὸ φιλοσοφικὸν σύστημα τοῦ μεγάλου κατακτη- τοῦ: Μὴ δυνάμενοι νὰ εἶνε Μεγάλοι Ἀλέξανδροι προ- τιμῶσι νὰ εἶνε Διογένης. Β. Μ. Χανιά. Ἐλήφθησαν. Εὐχαριστοῦμεν. Ἀναγνώστη. Μὲ ὅλον τὸ σεβα- ρὸν ὑφὸς τῆς ἀποστολῆς σας θὰ μᾶς συγχωρήσῃτε νὰ εἰπωμεν: οὐκ ἐβλάστησαμεν ὀλίγον. Καὶ θὰ ἐγγέλα μετ' ἡμῶν βεβαίως καὶ πᾶς τις, ἀνείμεθα τόσον ἀκριτόμυ- θοι ὥστε νὰ ἐπρόδιδον τὸ μυστικὸν σας λέγοντες κρυφὰ κρυφὰ ὅτι ἐζητήσατε τὴν γνώμην μας περὶ ἐσ- ω γ ἄ μ β ρ ω ν! Αἰοῖόν: Οὐδεὶς τῶν περὶ ἡμᾶς ἔχει πει- ραν τοῦ πράγματος τούτου. Μόνον εἰς καὶ αὐτὸς οὐχὶ παθὸς ἐνεθυμήθη τὴν ἐξῆς παροιμίαν: Ἐρωτήσανε μὲ ἄλωτον γὰρ μὲν ζωντανῆ, πῶς περνᾷει;—Καλλι- τερα ἀπὸ τὸ σάγαμπρο εἶπε: (Περὶ τὴν αἰωνίαν Γλωσσ. Ἰλῆος Π. Παπακαριεποπούλου. Πάτρα 1887, σελ. 355). Φ.Ι.Α. Στ. Σ. Κωμολογίαν. Ν. Τ. Γ. Ἀμοργὸν Ἐλήφθησαν. Ταχτικῶς ἀναγνώστη. Ἄ! εἶνε

πολλὸ ἐγγνώμων ὑπὸ τὴν ἐποψὴν ταύτην τὸ κοινόν. Νομί- ζει τις, ὅτι ἔχει ὡς σύμβολον τοὺς αἰτίους τοῦ Misset: Un homme peut casser son verre Quand il a bu de ce vin-là.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ Ἐξεδόθησαν

Ἡ σύζυγος τοῦ Κλαυδίου, ὄρμα εἰς πράξεις 3, Ἀλεξάνδρου Δουμά υἱοῦ. Μετάφρασις Λεων. Π. Κανελλοπούλου, ὁρ. 1. Ποιήσεις Δ. Ι. Κόχκου, ὁρ. 5. Διηγήσεις ἀγωνιστοῦ, ἤτοι σκιαγραφίαι ἐκ τῆς Ἑλλῆν Ἐπαναστάσεως, πρὸς χρῆσιν τῶν δημοτικῶν σχολείων, ὑπὸ Γεωργίου Δροσί- νη, ἐκδότης Γ. Κασδῶνης, λεπτ. 80.

ΚΑΡΤΟΠΩΛΕΙΟΝ ΠΑΛΛΗ ΚΑΙ ΚΟΤΖΙΑ Φάκελλοι ἀνεπίδεκτοί συναγωνισμοῦ. Καρτοπωλεῖον Πάλλη καὶ Κοτζιᾶ Ἐμπορικὰ βιβλία. — Τετράδια. Καρτοπωλεῖον Πάλλη καὶ Κοτζιᾶ Γραφικὰ ὕλαι. — Κομφοτεχνήματα. Καρτοπωλεῖον Πάλλη καὶ Κοτζιᾶ Σάπων Whitaker et Grossmit. Καρτοπωλεῖον Πάλλη καὶ Κοτζιᾶ

ΕΞΕΔΟΘΗΣΑΝ Δ. Ι. ΚΟΚΚΟΥ ΠΟΙΗΣΕΙΣ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΩΤΑΤΗ ΕΚΔΟΣΙΣ Εἰκονογραφημένη ὑπὸ τῶν ἀρίστων Ἑλλήνων ζωγράφων ΤΙΜΩΝΤΑΙ ΔΡ. 5.

ΚΑΡΤΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ Β. ΚΟΚΚΟΤΑ ΠΡΩΤΟΦΑΝΗΣ ΝΕΩΤΕΡΙΣΜΟΣ ΤΕΤΡΑΔΙΑ Διὰ μαθητὰς καὶ μαθητριάς ΦΕΡΟΝΤΑ ΤΟ ΟΝΟΜΑ ὄλων τῶν λυκείων καὶ Παρθενιαγωγείων τῆς πρωτεύουσας

Συνιστῶντες θερμῶς τοῖς ἀναγνώσταις τῆς «Ἐβδομάδος» ἰ- διὰ δὲ ταῖς ἀναγνώστριάς, τὸ ὑπὸ τῶν καλλιτεχνιδῶν κυρίων Κάρ- τα ἰδρυθὲν φωτογραφεῖον, ὅστινος τὰ πλήρη καλαισθησίας ἔργα θαυμάζουσιν ἀπὸ τῆς προχθῆς ἐν ταῖς προθήκαις του οἱ ἐκ τῆς ὁδοῦ Σταδίου διερχόμενοι, διὰ τὴν λεπτότητα τῆς τέχνης, τὴν εὐκρίνειαν τῶν γραμμῶν καὶ τὴν ἀμεμπτορ φωτοσκίασιν, δημοσιεύμεν εὐχαρί- στως τὴν κατωτέρω ἐπιστολήν των καὶ εὐχόμεθα ὑπὲρ τῆς δημοσίευσ- ἰσως καὶ ἐπικρατήσεως τοῦ ἐργαστηρίου τούτου πρὸς ἐνθάρ- ρυνσιν τοῦ καλοῦ φύλου εἰς τὰ ἔργα τῆς αὐτῆς ἰδίας ἀρμοζούσης καλ- λιτεχνίας.

Κύρια.

Ααμβάνομεν τὴν τιμὴν νὰ σῆς ἀναγγεῖλωμεν τὴν σύστασιν νέου Φωτογραφείου ὑπὸ τὴν διεύθυνσίν μας ἐν τῇ ὁδῷ Σταδίου Ἀριθ. 40 ὑπὸ τὸν τίτλον

ΦΩΤΟΓΡΑΦΕΙΟΝ ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΝ

Πρώτη Ἑλληνίδες ἐκ καλλιτεχνικῆς διαθέσεως ἐπιδοθεῖσαι ἐπὶ σειράν ἐτῶν ἐν Πα- ρισίαις εἰς τὴν σπουδὴν τῆς φωτογραφικῆς κατὰ τὰς νεωτέρας ἀνακαλύψεις καὶ ὑπὸ δοκιμητῶν διδασκάλων, ἐμπεριφημένα τοῦ πόθου νὰ ἀναπτύξωμεν καὶ ἐν Ἑλ- λάδι τὸν κλάδον τούτον τῆς καλλιτεχνίας, μὴ φοιθεῖσαι πρὸς τοῦτο οὐδὲ κόπου οὐ- δὲ δαπάνης, ἀγάμεθα ὑπὸ τῆς σταθερᾶς ἐλπίδος, ὅτι θὰ ἐκπληρώσωμεν καὶ τὴν φι- λότημον ταύτην διαθέσιν καὶ θὰ ἀνταποκριθῶμεν εἰς τὰς ἀξιώσεις τοῦ κοινῆς διὰ τῆς παραγωγῆς φωτογραφικῶν ἔργων ὑπερτέτων πᾶσης ἀμίλλης καθόλου καὶ τῆς εἰσα- γωγῆς: τὸ πρῶτον ἦδη ἐν Ἑλλάδι τῶν διὰ Πλατινοτυπίας φωτογραφικῶν εἰκόνων.

Αἰτούσαι θαρροῦντας τὴν συνδρομὴν ὁμῶν ἐν τῷ ἔργῳ εἰς ὃ πρῶτα: ἡμεῖς ἐκ τῶν Ἑλληνιδῶν κυρίων μετὰ πεποιθήσεως χωροῦμεν, εὐελπιστοῦμεν ὅτι θὰ τύχωμεν ταύ- της καὶ σῆς ἀναγγεῖλωμεν ὅτι τὸ ἐργαστήριον ἡμῶν ἤρξατο τῶν ἐργασιῶν αὐτοῦ.

Διατελοῦμεν μετ' ὑπολήψεως ΔΕΛΦΑΙ ΚΑΝΤΑ

Table with 3 columns: Station, Time, and Price. Includes sections for Πειραιῶς-Κορίνθου-Πατρῶν, Κορίνθου-Ναυπλίου-Μύλων, and Πατρῶν-Πύργου.

ΤΟ ΠΑΡΘΕΝΑΓΩΓΕΙΟΝ ΧΙΛΑ Βιδοποιεῖ, ὅτι αἱ ἐγγράφαι τῶν ἐξωτερικῶν μαθητῶν ἤρξαντο τῇ 25ῃ Ἀγούστου ἀπὸ τῆς 9 π. μ. ἕως 12 π. μ., ἡ δὲ ἐναρκίς τῶν μαθημάτων τῇ 4ῃ Σεπτεμβρίου.

REVUE POLITIQUE ET LITTERAIRE REVUE BLEUE Paraissant le Samedi Six mois 20 fr. Un an 35 PARIS 111. Bd. St Germain 111.

ΕΞΕΔΟΘΗ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΔΟΥΜΑ ΥΙΟΥ Η ΣΥΖΥΓΟΣ ΤΟΥ ΚΛΑΥΔΙΟΥ ΔΡΑΜΑ ΕΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΡΕΙΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΘΕΝ ΥΠΟ ΑΕΩΝΙΑ Η. ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΥ Τιμάται Δραχμῆς.

ΤΡΑΠΕΖΙΤΙΚΟΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΙΩΑΝΝΟΥ Γ. ΘΕΣΣΑΛΟΓΡΑΦΟΥ ΚΑΙ ΣΥΝΕΝ Ἀλεξάνδρεια καὶ Καίρω Ἀναδέχεται τὴν ἐκτέλεσιν πάσης χρη- ματιστικῆς καὶ ἐμποροπραξιατικῆς ἐπι- χειρήσεως ὑπὸ συμφερωτάτου ὄρους.